ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкIы

№ 207 (20970)

2015-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ ШЭКIОГЪУМ и 11

къыхэтыутыгъэхэр ыкIи нэмыкI къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Яухьазырынығъэ къагъэлъэгъуагъ

Тыгъуасэ Урысыем хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ икъулыкъухэм яIофышIэ и Мафэ фэгъэхьыгъэу АР-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ и Министерствэ иподразделениехэм Мыекъопэ къэлэ паркым зэхахьэ щыряIагъ. Ащ хэлэжьагъэх АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпIыл Муратэ, федеральнэ инспектор шъхьаIэу ЛIыIужъу Адамэ, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, правэухъумэкIо органхэм, къулыкъу ыкIи ведомствэ зэфэшъхьафхэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэр, нэмыкIхэри.

Пстэумэ апэу зимэфэкIхэм АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан къафэгушIуагъ. Мы мафэр хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ къулыкъум иIофышIэхэм ямызакъоу, зэкlэ цIыф лъэпкъ пстэоу Урысыем щыпсэухэрэм зэдырямэфэкIэу плъытэн зэрэтефэрэр ащ ипсалъэ къыщыхигъэщыгъ.

— ШъуиIофшIэн къызэрыкIоп ыкIи псынкIэп, ау щысэтехыпIэу ар зэрэжъугъэцакIэрэр нэрылъэгъу, — къыIуагъ ащ. — Рэхьатыгъэу, общественнэ-политическэ ыкIи социальнэ-экономическэ зыпкъитынығъэу республикэм илъыр мыукъогъэнымкIэ зэшIошъухырэр бэдэд. Сыд фэдэрэ Iофтхьабзэшхо щызэхэтщагъэми, щынэгъончъэу ар зэрэкIощтым шъунаIэ зэрэтетыщтым тицыхьэ телъ зэпыт. А зэпстэумэ апае лъэшэу тышъуфэраз. ШъуимэфэкIыкIэ сыгу къыздеIэу сышъуфэгушIо, шъуиунагъохэм мамыр арылъэу, псауныгъэ пытэ шъуиIэу шъуикъулыкъу лъыжъугъэкIотэнэу сышъуфэлъаIо.

АР-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ икъулыкъу иIофышIэхэм къафэгушIуагъ УФ-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ иминистрэ. Ар къызщиIорэ тхылъэу къарагъэхьыгъэм къеджагъ ыкIи ежь ышъхьэкIэ къафэгушIуагъ АР-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ иминистрэу Александр Речицкэр. Ащ ыужым АР-м и МВД икъулыкъушIэу, игъэхъагъэхэмкIэ къахэщыгъэу, офицерыцIэу ыхьырэмкIэ лъагэкIотагъэхэм ар къэзыушыхьатырэ тэмэтелъхэр къаритыжьыгъэх. Джащ фэдэу Адыгеим иполицие исатырэ хэтхэм ащыщхэр ямэфэкI ипэгъокIэу щытхъу тхылъхэмкIэ къыхагъэщыгъэх.

Пстэумэ ауж хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ Министерствэм и ОМОН-рэ спецназымрэ техникэ зэфэшъхьафэу, Iашэу агъэфедэрэр, яухьазырынығъэ къагъэлъэгъуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ЯмэфэкIыкIэ афэгушIуагъ

Урысые Федерацием хэгъэгу кIоцI Iофхэмкlэ икъулыкъухэм яIофышIэ и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхахьэу республикэм и Къэралыгъо филармоние щыкIуагъэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, федеральнэ инспектор шъхьаIэу ЛIыIужъу Адамэ, депутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм япащэхэр, ветеранхэр, общественнэ ыкIи ныбжьыкIэ организациехэм ялIыкIохэр.

МэфэкI Iофтхьабзэм республикэм ипащэ пэублэ псалъэ къыщишIызэ, зисэнэхьат мэфэкI хэзгъэунэфыкIыхэрэм, ветеранхэм афэгушIуагъ, гъэхъагъэшIухэр ашIыхэзэ ыпэкIэ лъыкIотэнхэу афэлъэIуагъ.

— Къэралыгъом шъуриIпчэгъу, ащ иэкономическэ шIоигъоныгъэхэр, общественнэ рэхьатныгъэр, хэбзэгъэуцугъэр къэухъумэгъэнхэр шъуипшъэрылъ шъхьаIэу щытых. А зэкIэри зэрифэшъуашэу шъогъэцакIэ, ащкIэ тышъуфэраз, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан къызэрэугъоигъэхэм закъыфигъазэзэ. — Мафэ къэс гъэпсэф шъуимыIэу къулыкъур шъохьы, анахьэу общественнэ рэхьатныгъэр зыпкъ итыным шъупылъ. ЦIыфхэм апай Iоф зыкIашъушIэрэр, ахэм ар зэхашIыкIы, лъытэныгъэ къышъуфашIы. Непэ бзэджэшIагъэхэм япчъагъэ зэрэхахъорэм, наркотикхэм обществэр агъэгумэкIы. ХэбзэухъумэкIо къулыкъухэм ягъусэхэу Общественнэ советхэм чанэу Iоф зэрашIэрэм мэхьанэшхо иI. ЗэкIэми пшъэрылъ шъхьаIэу тиIэр зы — республикэм щыпсэухэрэм щыIэкIэ-псэукIэ амалэу яIэхэр нахьышIу шIыгъэнхэр ары. Адыгеим непэ лъэпкъ ыкIи дин зэгурыIоныгъэ илъ — ар гъэхъэгъэшхоу плъытэн фае.

Тихэгъэгу илъ мамырныгъэмрэ зэгурыIоныгъэмрэ къаухъумэзэ зыпсэ зыгъэтIылъыгъэ тикъулыкъушIэхэр егъашIэ зэрэтщымыгъупшэщтхэр АР-м и ЛIышъхьэ къыхигъэщызэ, ахэм зы такъикъэ афэшыгъонхэу къызэрэугъоигъэхэм закъыфигъэзагъ.

Полицием Iоф щызышIэхэрэм ащыщхэм АР-м и ЛIышъхьэ ирэзэныгъэ тхылъхэр афагъэшъошагъэх, республикэм ипащэ ахэр аритыжьыгъэх.

Владимир Нарожнэм гущыIэр зыратым зимэфэкI хэзгъэунэфыкIхэрэм депутатхэм ацIэкIэ къафэгушIуагъ. АР-м и Парламент ищытхъу тамыгъэу «Закон. Пшъэрылъ. ЦIыфыгъ» зыфиIорэр АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэу Александр Речицкэм фигъэшъошагъ. Джащ фэдэу АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу ыкIи рэзэныгъэ тхылъхэр къулыкъушIэ анахь дэгъухэм аритыжьыгъэх.

А. Речицкэр нэужым къэгущыIагъ, полицием икъулыкъушIэхэм ямэфэкIкIэ къафэгушIуагъ. Мы илъэсым Iофэу ашIагъэм изэфэхьысыжьхэм, пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыхэрэм къащыуцугъ.

Мы сэнэхьатым зищыIэныгъэ гъогу езыпхыгъэ пстэуми гущыIэ дэхабэ къафаIуагъ, агъэшIуагъэх, яIофшIэнкIэ къалэжьыгъэ щытхъуцIэхэр, тын лъапIэхэр аратыжьыгъэх, концерт къафатыгъ.

Мы мэфэ дэдэм Дагъыстан командировкэ ежьэгъэ къулыкъушIэхэр агъэкIотагъэх, ахэм «Гъогумаф» араIуагъ, псаухэу, узынчъэхэу къагъэзэжьынхэу афэлъэIуагъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

ЕджапIэм иIофыгъохэм атегущыIагъэх

Урысые Федерацием и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевым тыгъуасэ зэхищэгъэ видеоконференцием Iофыгъо шъхьаIэу къыщаIэтыгъэр къэралыгъом ишъолъырхэм гурыт еджэпIакIэхэр ащышIыгъэнхэм, щыIэхэр гъэкIэжьыгъэнхэм, зищыкIагъэхэм гъэцэкIэжьынхэр яшIылIэгъэнхэм афэгъэхьыгъэ федеральнэ программэу 2025-рэ илъэсым нэс телъытагъэр гъэцэкIэгъэнымкIэ амалэу щыIэхэр ары. Iофтхьабзэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, АР-м и ЛIышъхьэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэу Владислав Федоровыр, министрэхэу Хъуажъ Аминэтрэ Долэ ДолэтбыйрэI, АР-м псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хъызмэтхэмкIэ и Министерствэ ипащэу игуадзэу Хьаткъо Рэмэзанэ.

УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ пэублэ псалъэ къышIызэ, мы программэм игъэцэкIэн мэхьанэшхо зэриIэр, шъолъырхэр зэкIэ ащ чанэу къыхэлэжьэнхэ зэрэфаер кIигъэтхъыгъ.

— Интернетыр, спортзалхэр, шхапIэхэр, псы фабэр зыдэщыIэ еджэпIэ зэтегъэпсыхьагъэр ары шIэныгъэ кухэр зыщызэбгъэгъотын плъэкIыщтыр. Гукъау нахь мышIэми, ахэр зыIэкIэмылъ гъэсэныгъэм иучреждениехэр Урысыем итых. А гумэкIыгъохэр дэгъэзыжьыгъэнхэм зигугъу къэсшIыгъэ федеральнэ программэр фэIорышIэщт. Къихьащт илъэсым щегъэжьагъэу ащ игъэцэкIэн тыфежьэщт. УФ-м и Правительствэрэ политическэ партиеу «Единэ Россиемрэ» пшъэрылъэу зыфэдгъэуцужьыгъагъэхэм ащыщ илъэси 3 — 7 зыныбжьхэм кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм чIыпIэ ащаратынымкIэ чэзыоу щымыIэжьынхэр. Тиуахътэ ехъулIэу ар зэшIохыгъэ хъугъэ пIоми ухэукъощтэп, ащкIэ регионхэм IофышхоашIагъ. Ау еджапIэм кIон фэе кIэлэцIыкIухэм япчъагъэ тапэкIэ хэхъощт, ащ къыхэкIыкIэ псэолъакIэхэр тшIынхэ фае. Ащ дакIоу смени 2 — 3-у Iоф зышIэрэ учреждениехэр мымакIэу тиIэх, ахэр зы сменэм техьажьынхэм тынаIэ тедгъэтын, джащ фэдэу жъы дэдэ хъугъэхэр кIэхэмкIэ зэблэтхъунхэ е зищыкIагъэхэм гъэцэкIэжьынхэр, гъэкIэжьынхэр яшIылIэгъэнхэ фае, — къыIуагъ Дмитрий Медведевым.

УФ-м и Премьер-министрэ къызэриIуагъэмкIэ, илъэси 10-м къыкIоцI программэм игъэцэкIэн сомэ триллиони 3 фэдиз пэIуагъэхьанэу агъэнафэ, ащ щыщэу триллиони 2-р федеральнэ гупчэм къытIупщыщт, адрэ къанэрэр шъолъыр бюджетхэм къахахыщт.

УФ-м гъэсэныгъэмкIэ иминистрэу Дмитрий Ливановым къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, программэм игъэцэкIэн едзыгъуи 2-у зэтеутыгъэщт. ЕджапIэхэр кIэу зэрашIыщтхэм, зищыкIагъэхэм гъэкIэжьынхэр зэрарашIылIэщтхэм дакIоу, 2025-рэ илъэсым ехъулIэу Урысыем ит гурыт еджапIэхэр зэкIэ зы сменэм техьажьынхэ фае. Джащ фэдэу 2016 — 2017-рэ илъэсхэм кIэлэеджэкIо мин фэдиз зычIэфэщт зы еджапIэ регион пэпчъ щагъэпсын гухэлъ яI. Пшъэрылъэу щыIэхэр зэшIохыгъэнхэм пае мы уахътэм щегъэжьагъэу еджапIэхэр зытырашIыхьащтхэ чIыгу Iахьэхэр, проектхэр регионхэм агъэхьазырынхэ, инженернэ инфраструктурэр зэтырагъэпсыхьан зэрэфаер министрэм къыхигъэщыгъ.

(ИкIэух я 2-рэ нэкIубгъом ит).

ЕджапIэм иIофыгъохэм атегущыIагъэх

(ИкIэух).

Экономикэ къиныгъохэм ямылъытыгъэу мы федеральнэ программэр зэраштагъэр, гъэсэныгъэм мэхьанэшхо зэрэратырэр ащ къызэриушыхьатырэр Д. Медведевым къыIуагъ. Ащ къыхэкIыкIэ регионхэм афатIупщыщт ахъщэм уасэу иIэр къагурыIозэ, япшъэрылъхэр агъэцэкIэнхэу закъыфигъэзагъ.

Шъолъырхэм япащэхэм ащыщхэр нэужым къэгущыIагъэх, гъэсэныгъэм епхыгъэ Iофыгъохэр зэрэзэшIуахыхэрэм, мы программэм мэхьанэу ратырэм ахэр къащыуцугъэх, анахьэу анаIэ зытырагъэтыщт лъэныкъохэр къагъэнэфагъэх.

— Адыгеим гурыт еджэпIи 150-м ехъу ит, ахэм янахьыбэр аужырэ шапхъэхэм адештэх, зэтегъэпсыхьагъэх. Ащ дакIоу гъэсэныгъэм иучреждениехэу шIомыкIкIэ, пхъэкIэ дгъэфабэхэрэри тиIэх. Ахэр гъэстыныпхъэ шхъуантIэм техьажьынхэм пае къыттефэрэр зэкIэ зэшIотэхы. ГумэкIыгъоу щыIэхэр зэкIэ дэдгъэзыжьынхэм пае республикэм джыри еджэпIэ 17 кIэу ищыкIагъ. Смени 2-у еджэхэрэр зы сменэм техьажьынхэу тыфаемэ учреждении 10 дгъэпсын фае. Непэрэ видеоконференциер зыфэгъэхьыгъэ федеральнэ программэм тыхэхьащт, ар чанэу гъэцэкIэгъэным тынаIэ тедгъэтыщт, УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ къыгъэуцугъэ пшъэрылъхэр зэшIотхынхэм тишъыпкъэу Iоф дэтшIэщт, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Тарихъыр ащыгъупшэрэп

Октябрэ революциер зыщыIагъэр илъэс 98-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ зэхахьэ Мыекъуапэ щыкIуагъ. Коммунистическэ партием, комсомолым ахэтхэр ащ кIэщакIо фэхъугъэх.

Мыекъуапэ культурэмкIэ и Унэу «Гигантым» дэжь къыщаубли, оркестрэр апэ итэу урамэу Краснооктябрьскэм къырыкIуагъэх. Зэкъошныгъэм ипчэгу щызэхащэгъэ зэIукIэм Урысыем икоммунистическэ партие икъутамэу Адыгеим щыIэм икомитет иапэрэ секретарэу Е. Саловыр, Мыекъуапэ икъэлэ коммунистическэ партие икомитет иапэрэ секретарэу Е. Москаленкэр, Парламентым идепутатэу В. Сороколет, комсомолым хэтхэм ацIэкIэ М. Дэнэжьыкъор, М. Ситниковар, дзэм къулыкъур щызыхьыгъэ офицерхэм ясовет ыцIэкIэ А. Назаровыр, нэмыкIхэри къэгущыIагъэх.

Тарихъым инэкIубгъохэм зэхъокIныгъэу афэхъухэрэм, экономикэм зыкъегъэIэтыгъэным, цIыфхэм ящыIакIэ нахьышIу шIыгъэным яеплъыкIэхэр къараIолIагъэх, ахэм афэгъэхьыгъэ унашъохэр зэхахьэм щаштагъэх. Митингым хэлэжьагъэхэм коммунистическэ партием зэрэфэшъыпкъэхэр зытетхэгъэ плакатхэр бэ хъухэу аIыгъыгъэх.

САХЬИДЭКЪО Нурбый.

Къатефэрэр зэкIэ агъэцакIэ

Монополием пэшIуекIогъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ епхыгъэу Iоф зышIэрэ Общественнэ-консультативнэ советым джырэблагъэ зэхэсыгъо иIагъ. Ар зэрищагъ къулыкъум ипащэу Кобэщыч Аслъан. Зэхэсыгъом хэлэжьагъэх советым хэтхэу, АР-м ипредпринимательхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкIэ иуполномоченнэу Зэфэс Владислав, мыкоммерческэ партнерствэу «Адыгэ Республикэм ибизнес IэпыIэгъу фэхъугъэнымкIэ и Ассоциацие» игъэцэкIэкIо директорэу НатIэкъо Мурат, нэмыкIхэри.

IофтхьабзэмIофыгъуищмэ щатегущыIагъэх. Ахэр гъогу картэу нэкъокъонымкIэ монополием пэшIуекIорэ къулыкъум хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэр, АР-м къыщыдагъэкIырэ товархэу бэдзэрхэм ащащэхэрэр мониторинг шIыгъэнхэр, Урысыем монополием пэшIуекIорэ икъулыкъу ыныбжь илъэс 25-рэ зэрэхъурэм афэгъэхьыгъэ Iофыгъохэр арых.

Кобэщыч Аслъан къызэриIуагъэмкIэ, Федеральнэ законэу «О защите конкуренции» зыфиIоу монополием пэшIуекIорэ Федеральнэ къулыкъум зэхигъэуцуагъэм УФ-м и Президентэу В. Путиныр 2015-рэ илъэсым чъэпыогъум и 5-м кIэтхэжьыгъ. Мы унашъор зэхагъэуцоным лъапсэ фэхъугъэр нэкъокъоным ыкIи монополием пэшIуекIорэ политикэм ягъогу картэ хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэр ары. Мы унашъом ишIуагъэкIэ, пэщэ IэнатIэ зыIыгъхэм алъэныкъокIэ монополием пэшIуекIорэ хэбзэукъоныгъэу ашIыгъэхэр джы псынкIэ Iофэу дэгъэзыжьыгъэхэ хъущтых, нэкъокъоным ылъэныкъокIэ мызэу, мытIоу хабзэр зыукъорэ пащэхэр гъэлъэшыгъэ шIыкIэм тетэу агъэпщынэщтых. Ащ нэмыкIэу бэдзэрхэм ащащэрэ товархэм япроцент 35-м ехъу зиIахь хэлъым иреестр агъэкIэкIыщт.

Хэбзэгъэуцугъэм къыдилъытэрэ лъэныкъо пстэури гъэцэкIэгъэным, рекламэм, къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIофашIэхэм язаказхэр, нэмыкIхэри зэшIохыгъэнхэм лъыплъэгъэныр монополием пэшIуекIогъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипшъэрылъ шъхьаIэу зэрэщытыр А. Кобэщычым къыIуагъ. Джащ фэдэу монополием пэшIуекIогъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум естественнэ монополиехэм Iоф зэрашIэрэм гъунэ лъефы. А IофшIэныр зыфытегъэпсыхьагъэр ахэм къыдагъэкIырэ товархэр, агъэцэкIэрэ фэIофашIэхэр къызыIэкIагъэхьанхэмкIэ зэкIэми зэфэдэ амал яIэныр ары.

ГъэIорышIапIэм хъызмэтхэр зезыхьэхэрэм, унэе предприятие инхэм, гъэцэкIэкIо хэбзэ ыкIи чIыпIэ зыгъэIорышIэжьынымкIэ къулыкъухэм ядэо тхылъхэм язэхэфын лъэшэу ынаIэ атырегъэты.

Аслъан къызэриIуагъэмкIэ, хэукъоныгъэ анахь инэу къыхагъэщыхэрэм ащыщых цIыфхэм ыкIи бизнесым пылъхэм электрическэ сетьхэм запагъэнэнымкIэ хэбзэгъэуцугъэр укъуагъэ зэрэхъугъэр. Административнэ Iофэу къызэIуахыгъэм ипроцент 90-р мыщ епхыгъэу щыт. Электросетевой хъызмэтым объектхэр пышIэгъэнхэм епхыгъэ гумэкIыгъом ылъэныкъокIэ нахьыбэу дао зиIэхэр Тэхъутэмыкъое районым ис цIыфхэр арых. Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ябысымхэм ямызакъоу, бизнесым пылъ цIыфхэри мыщ егъэгумэкIых, электричествэу къаIэкIахьэрэм ыкIуачIэ афикъурэп, электрическэ сетьхэм япащэхэмрэ бысымхэмрэ зэзэгъыныгъэ къызэдагъотын алъэкIырэп. Ащ къыкIэлъыкIоу энергетикхэм пшъэдэкIыжь арагъэхьыгъ. Джащ фэдэу сабыищ е нахьыбэ зиIэ унагъохэм чIыгу Iахьхэр аратыхэ хъумэ зэхэмыфыгъэ Iофыгъуабэ къыпэкIы. ХапIэу аратыгъэхэм коммуникацие, электричествэр, гъэстыныпхъэ шхъуантIэр, псыр ящэлIагъэхэп. Хэбзэгъэуцугъэу щыIэм ахэр зэкIэ гъэцэкIэгъэнхэ фаеу къыдыхэлъытагъэх.

ГумэкIыгъошхо къызыпыкIыхэрэм ащыщ псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым иIофшIэн зэрэзэхищэрэм. Мыщ епхыгъэ дэо тхылъ пчъагъэ монополием пэшIуекIогъэнымкIэ къулыкъум къыIэкIэхьагъ. Анахьэу цIыфхэр зымыгъэразэхэрэр гъэIорышIэкIо компаниехэм япшъэрылъхэр икъоу зэрамыгъэцакIэхэрэр ары. Мыщ фэдэ компаниехэу хабзэр зыукъохэрэм административнэ пшъэдэкIыжь арагъэхьыгъ. Джы унашъоу щыIэмкIэ мыхэм Iоф ашIэнымкIэ Iизын къязытырэ тхьапэр (лицензиер) шIокI имыIэу зэрагъэгъотын фае.

Кобэщыч Аслъан къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, зипэщэ къулыкъум иIофышIэхэм анахьэу анаIэ тырагъэты цIыфым нахь ищыкIэгъэ гъомылапхъэхэм ауасэ къыдэмыкIоеным, мы лъэныкъомкIэ хэбзэгъэуцугъэр зыукъохэрэм пшъэдэкIыжь ягъэхьыгъэным. Былымылым, къолым, чэтылым, дагъэм, картофым, нэмыкI продукциехэм ауасэ зыфэдизыр ауплъэкIу.

— Продукциер къыдэзыгъэкIыхэрэми, ахэр зыщэфыхэрэми яшIоигъоныгъэхэр зэтемыфэхэу, шъхьадж ипшъэрылъ ымыгъэцакIэу Iофхэм язытет нахьышIу хъущтэп, сыда пIомэ зэкIэми тызэпхыгъ. Тэ талъэныкъокIэ къыттефэрэр зэкIэ дгъэцэкIэщт, цIыфхэм яфитыныгъэхэр къызэрэтыухъумэщтхэм тыпылъыщт, — къыIуагъ Кобэщыч Аслъан.

2015-рэ илъэсым УФ-м монополием пэшIуекIорэ икъулыкъу ыныбжь илъэс 25-рэ зэрэхъугъэм кIэкIэу къытегущыIагъ А. Кобэщычыр. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, бэдзэр зэфыщытыкIэр ыкIи предпринимательствэр тикъэралыгъо ылъэ пытэу зыщытеуцогъэ лъэхъаным монополием пэшIуекIорэ къулыкъури гъэпсыгъэ хъугъэ. А лъэхъаным къыкIоцI хэбзэгъэуцу базэм хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ, нэкъокъон шIыкIэр щыIэкIакIэм диштэу щыIэныгъэм щыпхырыщыгъэнымкIэ къулыкъум бэ зэшIуихыгъэр.

Дунэе конференциеу «Неделя конкуренции в России» зыфиIорэм хахьэу ыкIи монополием пэшIуекIорэ къулыкъум ыныбжь илъэс 25-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэу Москва щыкIуагъэм зэрэхэлэжьагъэр къыIуагъ. Нэкъокъоным зыкъегъэIэтыгъэным ылъэныкъокIэ къэралыгъо политикэм иIахьышIу зэрэхишIыхьагъэм, къулыкъум ыныбжь илъэс 25-рэ зэрэхъугъэм афэшI нэпээплъ медалэу «Патриот России» зыфиIорэр А. Кобэщычым къыфагъэшъошагъ.

КIАРЭ Фатим.

Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъ.

Хьакухэм шъуафэсакъ

Непэ нахьыбэм яунэхэм гъэстыныпхъэ шхъуантIэр ящэлIагъ нахь мышIэми, пхъэкIэ агъэплъырэ хьакукIэ зыгъэфабэхэрэр джыри щыIэх. Мары бжыхьэм иаужырэ мазэ къихьагъ, кIымэфэ уахътэр къэблагъэ, хьакухэр бэшIагъэу зэкIагъэнагъэх. ГухэкIыми, ахэр зыгъэфедэхэрэм сакъыныгъэ зэрахэмылъым, шапхъэхэр зэраукъохэрэм къыхэкIыкIэ, джырэ фэдэ уахътэм унэхэм къызэракIанэрэм ипчъагъэ нахьыбэ мэхъу. Ащ фэшI хьакукIэ зиунэ зыгъэфабэхэрэм шапхъэу агъэцэкIэн фаехэр пстэумэ джыри зэ агу къэтэгъэкIыжьых.

Бжыхьэ-кIымэфэ уахътэр къимыхьэзэ хьакум изытет ууплъэкIун, IугъоикIыпIэр къэбгъэкъэбзэн фае. Нэужыми, мэзищ нахьыбэ темышIэу IугъоикIыпIэр жъугъэкъабзэ. Хьакум чагъэ иIэ хъущтэп, сантиметрэ 50 нахь мымакIэу ишъомбгъуагъэу тенэч ыпашъхьэ илъын фае. ПсынкIэу къызыкIэнэнэу унэм хэтым пэблагъэу хьакур хэпшIыхьэ хъущтэп. IугъоикIыпIэр чырбыщым хэшIыкIыгъэн, ыкIыIу штукатуркэ телъын ыкIи гъэлэжьыгъэн фае. Хьаку пашъхьэм пхъэр щышъумыгъэгъушъ, нэмыкIэу псынкIэу къызкIэнэщт пкъыгъохэр шъумыгъэтIылъых, ышъхьагъкIи пышъумылъэх. Унэгъо псэуалъэу унэм итхэр благъэу кIэлъырыбгъэуцохэ хъущтэп, метрэныкъом нахь мымакIэу ахэр пэIугъэкIотыгъэнхэ фае.

Нахьыбэм псынкIэу къызэханэрэ гъэстыныпхъэхэмкIэ хьакум машIо рашIыхьаныр яшэн. Ар зэрэщынагъор кIэтэгъэтхъы. Къызэхаблэмэ, шъобжхэр къышъутырищэнхэ ылъэкIыщт. Унэм цIыфхэр бэу къыщызэрэугъоигъэхэмэ, хьакум пхъэ пэшъумылъхь, машIор нахь лъэшэу зэкIэшъумыгъабл. Джащ фэдэу хьакур лъэшыщэу зэкIэбгъанэмэ, шIомыкI пэптакъомэ, зыпари лъымыплъэу е сабыйхэр лъыплъэнхэу къэбгъанэмэ зэрэщынагъор зыщышъумыгъэгъупш.

Хьакум тхьамыкIагъо къышъуфимыхьыным фэшI мы шапхъэхэр жъугъэцакIэх, шъунаIэ ренэу тежъугъэт, сакъыныгъэ къызыхэжъугъаф!

МашIо къэмыхъуным лъыплъэгъэнымкIэ къэралыгъо къулыкъур.

СУРЭТ ЗЭНЭКЪОКЪУМ ИКIЭУХХЭМ КЪАГЪЭЛЪЭГЪУАГЪЭХЭР

АтекIуагъэхэр хагъэунэфыкIыгъэх

Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд зызэхащагъэр мыгъэ илъэс 25-рэ мэхъу. Ащ ипэгъокIэу ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм кIэлэцIыкIу сурэтхэмкIэ зэнэкъокъу щызэхащэгъагъ.

Ащ хагъэлэжьагъэх фондым ичIыпIэ къулыкъухэу республикэм икъалэхэмрэ ирайонхэмрэ ащыIэхэм Iоф ащызышIэхэрэм якIэлэцIыкIухэр. СурэтшIынымкIэ кIэлэцIыкIухэм IэпэIэсэныгъэу ахэлъыр къагъэлъэгъоным фэшI темитIу агъэнэфэгъагъ: «Сигупсэу Адыгеир» ыкIи «Сятэ-сянэхэр IофшIапIэмрэ унэмрэ зэращыIэхэр» зыфэпIоштхэр. Зэнэкъокъум хагъэлэжьэщт кIэлэцIыкIухэр ныбжьэу яIэмкIэ купищэу гощыгъагъэх: илъэси 3-м къыщыублагъэу 7-м нэс, илъэси 8-м къыщыублагъэу 12-м нэс ыкIи илъэс 13-м къыщыублагъэу 17-м нэс зыныбжьхэр.

Зэнэкъокъум иа 1-рэ чэзыу телъытагъэу кIэлэцIыкIухэм ясурэтхэм чIыпIэ къулыкъухэм ащахэплъагъэх, анахь дэгъухэр агъэнэфагъэх. Нэужым анахь дэгъоу алъытэгъэ сурэтхэр Мыекъуапэ къагъэхьыгъэх финал зэнэкъокъум хагъэлэжьэнхэм фэшI.

ШэкIогъум и 6-м зэнэкъокъум икIэуххэр зэфэхьысыжьыгъэнхэм ыкIи текIоныгъэр къыдэзыхыгъэхэм щытхъу тхылъхэмрэ нэпэеплъ шIухьафтын цIыкIухэмрэ ятыгъэнхэм ехьылIэгъэ Iофыгъор ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм щызэхащэгъагъ. Ар зэрищагъ ыкIи текIоныгъэр къыдэзыхыгъэхэм щытхъу тхылъхэмрэ шIухьафтынхэмрэ аритыгъэх ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипащэу Къулэ Аскэрбый.

Зэнэкъокъум чанэу зэрэхэлэжьагъэхэм, сурэтшIынымкIэ IэпэIэсэныгъэу ахэлъыр къызэрагъэлъэгъуагъэм фэшI зэIукIэм къырагъэблэгъэгъэ кIэлэцIыкIухэм зэрафэразэр ариIозэ, Къулэ Аскэрбый агу къыгъэкIыжьыгъ ятэ-янэхэм Iоф зыщашIэрэ къулыкъоу Урысыем ПенсиехэмкIэ ифонд зызэхащагъэр мыгъэ илъэс 25-рэ зэрэхъурэр ыкIи ар зэрахагъэунэфыкIыщтыр, кIэлэцIыкIухэр а Iофыгъом зэрэхэлэжьагъэхэр, сурэтшIынымкIэ IэпэIэсэныгъэу ахэлъыр чанэу къызэрагъэлъэгъуагъэр инэу зэригуапэр.

Республикэ зэнэкъокъумкIэ комиссием итхьаматэу, ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипащэ иIэпыIэгъоу Бэгугъэ Вячеслав къызэриIуагъэмкIэ, сурэт купышхоу къырахьылIагъэр зэхэпфынышъ, анахь дэгъухэр бгъэнэфэнхэр псынкIэгъуагъэп, ау дэгъухэм анахь дэгъужьхэри щыIэхэу хабзэшъ, сурэт пстэуми ахаплъэхэзэ, анахь дэгъоу алъытагъэхэр зиехэр комиссием хэтхэм агъэнэфагъэх.

Ахэр: Красногвардейскэ районым щыщ Эдуард Строевыр (илъэси 7 ыныбжь), Кощхьаблэ районым щыщэу Андарэ Азэмат (илъэси 8 ыныбжь), Мыекъуапэ щыщэу Iэшъхьэмафэ Джэнэт, Адыгэкъалэ щыщхэу Теуцожь Самир (илъэси 10 ыныбжь) ыкIи Бэгъ Данэ (илъэси 10 ыныбжь), Теуцожь районым щыщэу Хьот Къэплъан (илъэс 14 ыныбжь). Ахэм Къулэ Аскэрбый щытхъу тхылъхэмрэ нэпэеплъ шIухьафтынхэмрэ аритыгъэх. Джащ фэдэу адрэ кIэлэцIыкIухэу зэIукIэм къырагъэблэгъагъэхэри щытхъу тхылъхэмрэ нэпэеплъ шIухьафтынхэмрэкIэ хагъэунэфыкIыгъэх.

ЯIофшIэгъэ цIыкIухэм осэ ин къазэрафашIыгъэр гопэшхо ащыхъугъэу кIэлэцIыкIухэр чэфыгъэх, нурэр анэгу къыкIихыщтыгъ.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

ЦIыф дэгъугъ

Къадэ Хъызыр зыщымыIэжьыр мэзих нахь мыхъугъэми, ицIыфышIугъэрэ игукIэгъуныгъэрэ тынэгу кIэкIырэп, гъашIэм тищысэтехыпIэщт, мыкIосэрэ жъуагъоу тиIэщт.

Хъызыр 1937-рэ гъэблэ илъэсым къуаджэу Шыхьанчэрыехьаблэ щыщ лэжьэкIо унагъом къихъухьагъ. Ятэу Хьаджмосэ Хэгъэгу зэошхом хэкIодагъ, янэу Бирамхъан сабыитIу, Хъызыррэ Сарэрэ къылъэханэхи, нэрэ псэрэкIэ гъэблэшхом хищыжьхи, Хэгъэгу зэошхом итхьамыкIагъуи зэпачи, алъэ тыригъэуцуагъэх, ыпIугъэх. АфишIэн ылъэкIыщтымкIэ къогъанэ ышIыгъэп.

Хъызыр гурыт еджапIэр къыухын ылъэкIыгъэп, ау милиционер къулыкъушIэным дыкIыгъоу къалэу Мыекъуапэ дэтыгъэ автотранспорт техникумыр къыухыжьыгъ, къулыкъушIапIэу зыIутми младшэ лейтенант званиер къыщыфагъэшъошагъ.

1956-рэ илъэсым ыныбжь зэрикъугъэм лъыпытэу Хъызыр дзэм ащи, къалэу Калининград илъэси 3 къулыкъур щихьыгъ. Ащ къызекIыжьым бэрэ щымысэу къалэу Краснодар милицием щыхахьи, пэрытныгъэр ыIыгъэу илъэс 31-рэ къулыкъур щихьыгъ, ипшъэрылъхэр дэгъоу зэригъэцакIэхэрэм ифэшъошэ уасэ къыфашIызэ, пчъагъэрэ щытхъу тхылъхэр, щытхъуцIэ зэфэшъхьафхэр: «Почетный патруль», «За долгосрочную службу», «За безупречную службу», «За добросовестный труд» зыфиIохэрэр къыфагъэшъошагъэх.

Хъызыр иIофшIагъэ тиадыгэ шъолъыр щызэлъашIэщтыгъэти, Адыгэ Республикэм и МВД иобщественнэ советникэу зэрэхадзыгъагъэр къеушыхьаты а лъэхъаным МВД-м иминистрагъэу Александр Радченкэм къыритыгъэгъэ удостоверением.

Пенсием зэкIом, Хъызыр зи ымышIэу щысыгъэп. ЗэлъашIэщтыгъэ ефэндэу Нэгъой Ибрахьимэ гуахьи, дин фэIо-фашIэхэр зэрэзепхьащтхэр ыIэ къыригъахьэхи, ыныбжькIэ хэкIотэгъагъ нахь мышIэми, КъурIанри зэригъашIи, Тхьэм гукъэбзэныгъэшхо фыриIэу илъэс 21-рэ ахэм апылъыгъ, ефэнд шъхьаIэ IэнатIэр къыфагъэшъуаши, ыпсэ пэтыфэкIэ ыгу къабзэу тфэлэжьагъ. Зыми ыгу хигъэкIыгъэп, ылъэкIыщтымкIэ хэти ишIуагъэ ригъэкIыгъ. Ащ фэдиз гъэхъагъэ зышIыгъэу «Адыгэкъалэ ицIыф гъэшIуагъ» зыфиIорэ щытхъуцIэр къызыфаусыгъэ Къадэ Хъызыр зытесыгъэ урамэу Пушкиным ыцIэ зыхьырэм Хъызыр ыцIэ фаусыжьыгъагъэмэ, иIахьылхэмкIэ лъэшэу тигопэщтыгъэ.

КЪАДЭ Мухьдин.

Джэуап ежъугъотылIэщт

Ныбджэгъухэр! Лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ хэбзэгъэуцугъэр аукъуагъэу, шъуифитыныгъэхэр къыдамылъытагъэхэу щытмэ, мыхъо-мышIагъэхэм шъуарихьылIагъэмэ, хэбзэ зехьанымкIэ упчIэхэр шъуиIэхэмэ, зэпстэури занкIэу Адыгэ Республикэм ипрокурор фэжъугъэзэн шъулъэкIыщт.

Мы мазэм и 18-м мафэм сыхьатыр 11-м къыщыублагъэу 1-м ызыныкъокIэ хэхьэфэ нэс ар тиредакцие ихьакIэщт, а уахътэм къыриубытэу телефонэу **8 (8772) 52-49-44**-мкIэ шъукъытеомэ, шъуиупчIэ иджэуап АР-м ипрокурорэу Василий Пословскэм къыритыжьыщт.

ЗэнкIэ зэдэгущыIэгъур къэмысызи упчIэхэр мы телефон дэдэмкIэ яжъугъэтхынхэ шъулъэкIыщт, джэуап пстэури тигъэзет къыхиутыжьыщт.

Теннис цIыкIумкIэ зэнэкъокъугъэх

АР-м и Къэралыгъо автоинспекцие иподразделениехэм азыфагу теннис цIыкIумкIэ зэнэкъокъу бэмышIэу щыкIуагъ. Адыгеим и ГИБДД мыгъэ илъэс 80 зэрэхъурэм ар фэгъэхьыгъагъ.

Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмкIэ и Институт щыкIогъэ Iофтхьабзэр къызэIуихыгъ гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ Къэралыгъо автоинспекцием и ГъэIорышIапIэ ипащэ игуадзэу Мамыекъо Казбек. Шъыпкъагъэхэлъэу къулыкъушIэхэр дэгъоу зэнэкъокъунхэу ар къафэлъэIуагъ.

Пхъэдз идзэн шIыкIэм тетэу Iофтхьабзэм хэлажьэрэ нэбгырэ 16-м загощи, теннис цIыкIумкIэ яIэпэIэсэныгъэрэ акIуачIэрэ къагъэлъэгъуагъ.

Апэрэ чIыпIэр къыдихыгъ гъогу-патруль къулыкъум ихэушъхьафыкIыгъэ батальон икомандир игуадзэу Кетух Руслъан, ятIонэрэ хъугъэ хэушъхьафыкIыгъэ батальоным иротэу N 1-м иинспекторэу Пэнэшъу Рустам. Ящэнэрэ чIыпIэр фагъэшъошагъ ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ гъэIорышIапIэм иотдел иIофышIэу Дмитрий Куликовым.

Зэнэкъокъум кIэух шъхьаIэу фэхъугъэр къулыкъушIэхэм азыфагу зэкъошныгъэ зэрилъыр ыкIи IэпыIэгъу зэрэзэфэхъухэрэр къазэрэхэщыгъэр ары.

ИЭШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтыр зэнэкъокъум щытырахыгъ.

УГСЗН ЦIЫФЫМРЭ IОФШIЭНЫМРЭ УГСЗН

Iофшlэнымкlэ бэдзэрым иlофхэм язытет фэгъэхьыгъэ къэбархэр зэраlэкlагъахьэхэрэр

IофшIэн лъыхъухэрэм IэпыIэгъу зэрафэхъухэрэ, административнэ регламентым иположениехэр къызэрэдалъытэрэ шIыкIэм гъунэ лъыфыгъэным, цIыфхэм IофшIапIэхэр къафэзыгъотырэ гупчэхэм агъэцэкIэрэ фэIо-фашIэхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр цIыфхэми, IофшIэн язытыхэрэми нахьышIоу аIэкIэгъэхьэгъэным атегъэпсыхьагъэу IофшIэнымкIэ бэдзэрым иIофхэм язытеткIэ цIыфхэм макъэ арагъэIу.

Мыщ фэдэ къэралыгъо фэlо-фашlэхэм ягъэцэкlэн lофшlэн къафэзыгъотырэ мобильнэ гупчэхэри къыхэлажьэх. Ахэм яшlуагъэкlэ lофшlэн зимыlэхэу гупчэхэм ащатхыгъэхэм ямызакъоу, lофшlапlэ псэупlэхэм ащылъыхъухэрэми яфэlо-фэшlэ зэфэшъхьафхэр гъэцэкlагъэ мэхъух.

Республикэм имуниципальнэ образованиехэм lофшlэнымкlэ бэдзэрым иlофхэм язытет фэгъэхьыгъэ къэбархэр lофшlапlэхэр къафэзыгъотырэ гупчэхэм къащызlэкlагъахьэщтыгъэх. Ащ фэдэ къэбархэр Интернет-амалхэм, информационнэ стендхэм арагъахьэщтыгъэх, къэбар жъугъэм иамалхэм, къэралыгъо муниципальнэ фэlо-фашlэхэр зыгъэцэкlэрэ гупчэхэм аlэкlагъахьэщтыгъэх.

Цlыфхэм нахьышlоу макъэ ягъэlугъэным тегъэпсыхьагъэу lофшlапlэхэр къафэзыгъотырэ гупчэхэм яинформационнэ залхэм плазменнэ панельхэр, интерактивнэ сенсорнэ киоскхэр ачlагъэуцуагъэх.

Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм lофшlапlэхэр къафэзыгъотырэ къэралыгъо къулыкъум и Гъэlорышlапlи, ащ фэдэ гупчэхэу къалэхэм, районхэм ащыlэхэми «линие плъырым» ителефонхэр ачlэтых.

lофшlапlэхэр къафэзыгъотырэ къулыкъухэм япащэхэм зэlукlэ, семинар, зэхэсыгъо зэфэшъхьафхэм къащаlуагъэхэр къэбар жъугъэм ичlыпlэ амалхэмкlэ алъагъэlэсыщтыгъэх.

Цlыфхэр lофшlапlэхэм зэраlуагъэхьэрэ административнэ регламентхэм атетэу къулыкъум lоф зэришlэрэмкlэ цlыфхэм нахь икъоу макъэ ягъэlугъэным пае Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм lофшlэн къафэзыгъотырэ къулыкъум иофициальнэ сайтэу www.zanad.ru зыфиlорэр зэхащагъ. А сайтым къехьэх республикэм lофшlэнымкlэ ибэдзэр иlофхэм язытет, къулыкъум иlофшlэнкlэ лъэныкъо шъхьаlэхэм, фэlофашlэу агъэцакlэхэрэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр, юридическэ къэбархэр, lофшlэн язытыхэрэми, lофшlапlэ лъыхъухэрэми къашъхьапэщт къэбархэр.

Адыгэ Республикэм нахь щырящыкlэгъэ сэнэхьатхэмкlэ макъэ ягъэlугъэным пае lофшlапlэ къафэзыгъотырэ къулыкъум исайт ираздел гуадзэу «lофшlэн сылъэхъу» зыфиlорэм мафэ къэс къэбарыкlэхэр рагъахьэх.

Г. С. ЦЫГАНКОВА.
Гъэlорышlапlэм ипащ.

Мэзипшlым къыкlоцl lофшlэн зимыlэхэр зэрэрагъэджагъэхэр

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «IофшIапIэм икъэгъотынкIэ цIыфхэм IэпыIэгъу афэхъугъэныр» зыфиIоу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм ателъытагъэм IофшIэн зимыIэхэр егъэджэгъэнхэр е сэнэхьат гъэсэныгъэ тедзэ ахэм ягъэгъотыгъэныр къыщыдэлъытагъ.

2015-рэ илъэсым шэкlогъум и 1-м ехъулlэу нэбгырэ 807-р еджэнхэу агъэкlогъагъ, нэбгырэ 612-мэ еджэныр къаухыгъагъ, нэбгырэ 331-м ехъур lофшlапlэхэм аlуагъэхьэгъагъ, адрэхэм еджэныр лъагъэкlуатэщтыгъ.

lофшlэнымкlэ бэдзэрым нахь щырящыкlэгъэ сэнэхьат 33-р: бетонышl, водитель, котельнэм иоператор, къэрэгъул, хьалыгъугъэжъэ, пщэрыхьэкlо, почтальон, щэкlо, газ оборудованием игъэфедэнкlэ ыкlи игъэцэкlэжьынкlэ слесарь, тракторист, гъучlгъэжъэ сэнэхьатхэр ыкlи нэмыкlхэр аlэ къырагъэхьагъэх. Еджакlо агъэкlуагъэхэм ащыщэу нэбгырэ 492-р бзылъфыгъэх (зыныбжь илъэсищ имыкъугъэ кlэлэцlыкlухэр зыпlурэ бзылъфыгъэ 29-рэ ахэм ахэт), нэбгырэ 282-р — ныбжьыкlэх, нэбгырэ 19-мэ сэкъатныгъэ яl, нэбгырэ 33-мэ пенсие къаратын.

Сэнэхьат гори зыlэ къизымыгъэхьагъэхэу lофшlэн апэрэу лъыхъухэрэр, сэкъатныгъэ зиlэхэр, lофшlапlэм икъэгъотын къин къызыфэхъухэрэр, социальнэу мыухъумагъэхэр ары апэрэ чэзыоу рагъаджэхэрэр, сэнэхьат гъэсэныгъэ тедзэ зэрагъэгъотыхэрэр.

Цlыфхэр ежь-ежьырэу lоф горэхэм апыхьанхэм, предпринимательствэм атегъэпсыхьэгъэ сэнэхьатхэми афырагъаджэх. Гущыlэм пае, lофшlэн зимыlэ нэбгырэ 71-мэ lоф горэхэр къызэlуахынхэм пае субсидиехэр аратыгъэх.

Гухэкl нахь мышlэми, еджэныр къызэраухырэм лъыпытэу lофшlапlэ lуамыгъэхьашъухэрэр къыхэкlых. Цlыфхэм lофшlэн къафэзыгъотырэ гупчэхэм яспециалистхэм мэзищым къыкlоцl а lофыгъор зэшlуахын фае.

Урысые Федерацием щыпсэухэрэм lофшlэн къазарафагъотырэм ехьылlэгъэ законым пенсионерхэм яегъэджэн епхыгъэ зэхъокlыныгъэхэр фашlыгъэх. Пенсием щыlэхэу, lофшlапlэ лъыхъухэу цlыфхэм lофшlэн къафэзыгъотырэ къулыкъухэм зафэзыгъазэхэрэм сэнэхьатыкlэ аlэ къырагъэхьан алъэкlыщт. Гущыlэм пае, 2015-рэ илъэсым пенсионер 33-рэ еджэнхэу агъэкlуагъ. Ахэм бухгалтер, ЭВМ-м иоператор, къэрэгъулэ, щэкlо, котельнэм иоператор, парикмахер сэнэхьатхэм зафагъасэ.

И. А. СОКОЛОВА.
Сэнэхьатым икъыхэхынкlэ, психологическэ lэпыlэгъу ягъэгъотыгъэнымкlэ ыкlи цlыфхэм къэбархэр алъыгъэlэсыгъэнхэмкlэ отделым ипащ.

Зыныбжь илъэсищ имыкъугъэ кlэлэцlыкlу зиlэ бзылъфыгъэхэм сэнэхьат гъэсэныгъэ тедзэ зэрарагъэгъотырэр

Адыгэ Республикэм ис бзылъфыгъэхэм, анахьэу кIэлэцIыкIухэр зиIэхэм, IофшIэн къафэгъотыгъэныр социальнэ Iофыгъошхохэм зэу ащыщ. Зыныбжь имыкъугъэ кIэлэцIыкIухэр зиIэ бзылъфыгъэ 1002-мэ 2015-рэ илъэсым пыкIыгъэ мэзипшIым къыкIоцI АР-м щыпсэухэрэм IофшIэн къафэзыгъотырэ къулыкъухэм зафагъэзэгъагъ.

Ахэм ащыщэу нэбгырэ 203-мэ зыныбжь илъэсищ мыхъугъэ кlэлэцlыкlухэр яlагъэх.

Къэралыгъо статистикэмкlэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикэмкlэ ичlыпlэ къулыкъу къызэритыгъэмкlэ, илъэс 25 — 44-рэ зыныбжь бзылъфыгъэхэм япроцент 76-мэ lоф ашlэщтыгъ. 2018-рэ илъэсым бзылъфыгъэхэм япроцент 80-мэ lоф ашlэнэу къалъытэ.

Зыныбжь имыкъугъэ кlэлэцlыкlухэр зиlэ бзылъфыгъэхэу 2015-рэ илъэсым пыкlыгъэ мэзи 10-м lофшlэн къафэзыгъотырэ къулыкъухэм закъыфэзыгъэзагъэхэм ащыщэу 251-мэ lофшlапlэхэр къафагъотыгъэх. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 28-мэ зыныбжь илъэсищым нэмысыгъэ кlэлэцlыкlухэр апlух. Зыныбжь имыкъугъэ кlэлэцlыкlухэр зиlэ бзылъфыгъи 140-р еджэнхэу агъэкlуагъэх. Программэ гъэнэфагъэхэм адиштэу пlалъэ горэкlэ lоф ашlэнэу зыныбжь имыкъугъэ кlэлэцlыкlухэр зиlэ бзылъфыгъэ 829-рэ аштагъ. Ахэм ащыщэу нэбгыри 152-мэ илъэсищым зыныбжь нэмысыгъэ кlэлэцlыкlухэр апlух. Бзылъфыгъэ 13-мэ lоф горэхэр къызэlуахыгъэх.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «Цlыфхэм lофшlапlэхэм якъэгъотынкlэ lэпыlэгъу афэхъугъэныр» зыфиlоу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм ателъытагъэм зыныбжь илъэсищым нэмысыгъэ кlэлэцlыкlухэр зыпlурэ бзылъфыгъэ 30 илъэс къэс егъэджэгъэныр къыщыдэлъытагъ. Ащ фэдэ бзылъфыгъэхэу кlэлэцlыкlухэм къадекlокlыхэрэм ыкlи lофшlэныр пызыдзэжьы зышlоигъохэм амал яl Адыгэ Республикэм иучреждениехэу сэнэхьат гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотыхэрэм ащеджэнхэу.

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмкlэ ибюджет учреждениеу «Мыекъопэ индустриальнэ техникумым» прикладной квалификациехэмкlэ гупчэу щызэхэщагъэм зыныбжь илъэсищым нэмысыгъэ кlэлэцlыкlухэр зыпlурэ бзылъфыгъэхэм сэнэхьат гъэсэныгъэ тедзэ зэрарагъэгъотыщт программэхэр къыщыхахых. Курс кlэкlхэр къэзыухырэ бзылъфыгъэхэм отпускым щэlэфэхэ lофшlэнымкlэ къулайныгъэу аlэкlэзыгъэр зыпкъ рагъэуцожьы ыкlи яшlэныгъэ хагъахъо.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «Цlыфхэм lофшlапlэхэм якъэгъотынкlэ lэпыlэгъу афэхъугъэныр» зыфиlоу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм ателъытагъэм къызэрэщыдэлъытагъэмкlэ, 2015-рэ илъэсым декрет отпускым щыlэ бзылъфыгъэ 30-мэ сэнэхьат гъэсэныгъэ тедзэ арагъэгъотыщт. А гухэлъым пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет сомэ мин 303,6-рэ къыхагъэкlыгъ.

Цlыфхэм lофшlэн къафэзыгъотырэ къулыкъухэм яспециалистхэм 2015-рэ илъэсым зэхащэгъэгъэ уплъэкlунхэм нафэ къызэрашlыгъэмкlэ, илъэсищ зымыныбжь кlэлэцlыкlухэм къадекlокlырэ бзылъфыгъэхэм япроценти 3,8-мэ сэнэхьатэу яlэмкlэ яlэпэlэсэныгъэ зыкъырагъэlэты е lофшlэнымкlэ бэдзэрым нахь щырящыкlэгъэ сэнэхьатыр аlэ къырагъахьэ ашlоигъу.

2015-рэ илъэсым пыкlыгъэ мэзипшlым къыкlоцl илъэсищым зыныбжь нэмысыгъэ кlэлэцlыкlухэр зыпlурэ нэбгырэ 29-р еджэнхэу агъэкlуагъэх.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «Цlыфхэм lофшlапlэхэм якъэгъотынкlэ lэпыlэгъу афэхъугъэныр» зыфиlоу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм ателъытагъэм къыдыхэлъытэгъэ lофтхьабзэхэм нахьыбэу шlуагъэ къатыным фэшl бзылъфыгъэхэр рагъэджэщтрамыгъэджэщтхэмкlэ, сэнэхьат гъэсэныгъэ тедзэ арагъэгъотыщт-арамыгъэгъотыщтымкlэ lофшlэн язытыхэрэм язэгъых. Мыщ фэдэ бзылъфыгъэхэр зэрарагъаджэхэрэм дакlоу lофшlэнымкlэ бэдзэрым иlофхэм язытет программэ гъэнэфагъэхэм ахэлэжьэнхэмкlэ амалэу щыlэхэм яхьылlэгъэ къэбархэр аlэкlагъахьэх.

Кlэлэцlыкlухэр апlухэзэ lоф ашlэн зэралъэкlыщтым, lофшlэпlэ чlыпlэ нэкlэу щыlэхэм, зыныбжь илъэсищ имыкъугъэ кlэлэцlыкlум къызэрэдекlокlыхэрэм пае декретым щыlэ бзылъфыгъэхэр еджэнхэмкlэ амалэу щыlэхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр аlэкlагъахьэх мыщ фэдэ къэкlуапlэхэр къызфагъэфедэхэзэ:

— къэбар жъугъэм иамалхэр;

— цlыфхэм lофшlэн къафэзыгъотырэ мобильнэ гупчэхэр;

— Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм lофшlапlэхэр къафэзыгъотырэ къулыкъухэм яинтернет-амалхэр;

— пшъэрылъыбэ зиlэ гупчэхэмрэ цlыфхэм ясоциальнэ фэlо-фашlэхэр зэхэзыщэрэ гупчэхэмрэ ястендхэр.

2015-рэ илъэсым пыкlыгъэ мэзи 10-м къыкlоцl материал мин 11,2-рэ къыхаутыгъ. Информационнэ материалхэр ренэу агъэкlэжьых.

Д. Н. КЪОХЪУЖЪ.
Сэнэхьатым икъыхэхынкlэ, цlыфхэм психологическэ lэпыlэгъу ягъэгъотыгъэнымкlэ ыкlи макъэ ягъэlугъэнымкlэ отделым ипащ.

Нэкlубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЛIЫШЭ Саниет.

2015-р — ЛИТЕРАТУРЭМ И ИЛЪЭС

ЩыIэныгъэм фэраз

ЩыIэныгъэм сыд фэдэ чIыпIэ къин ригъэуцуагъэми, зыкIи ыгу ащ фыхэкIыгъэп. Сыда пIомэ икIэсагъ гъашIэр, дунаишхор, цIыфхэр ыкIи гу лъачIэм къикIырэ усэ-орэдхэр. ЗыфасIорэр цIыф лъэпкъыбэр рэхьатэу зыщызэдэпсэурэ адыгэ чIыгур, адыгэ лъэпкъыр, шэн-хабзэхэр зыгу бэшIагъэу ыштагъэу, усакIоу, зэдзэкIакIоу, урысые тхакIохэм я Союз и Адыгэ къутамэ пшъэдэкIыжь зыхьырэ исекретарэу Федор ыкъо Николай Милиди ары.

Непэ ар усэкIо чъэпхъыгъ, итворческэ чъыг дахэу зиубгъугъ, зиштагъ. Усэ тхылъ 15-м нахьыбэ ыIапэ къыпыкIыгъ.

«Сисабыигъом къыщыкIэдзагъэу литературэм сыфэщагъ ыкIи ар сиIус, литературэм сырыщыI», — еIо Николай Милиди.

Мы гущыIэхэм шъорышIыгъэнэшIошIыгъэ гори зэрахэмылъым ищысэх усакIом ипроизведениехэр, тхылъыбэу къыдигъэкIыгъэр.

Николай Милиди къуаджэу Тэхъутэмыкъуае мэлылъфэгъу мазэм, 1936-рэ илъэсым къыщыхъугъ. ИлъэпкъыкIэ — урым, исэнэхьаткIэ — инженер-псэолъэшI, ыгукIэ — сыдигъуи усакIо. УрысыбзэкIи, ижъырэ урым (понтийскэ) бзэкIи матхэ. Зыщыщ урым лъэпкъым, ичIынэлъэ гупсэ афэусэ, урымхэмрэ адыгэхэмрэ азыфагу илъыгъэ зэпхыныгъэ-зэкъошныгъэр итворчествэ къыщегъэлъагъо, адыгэ тхакIохэм япроизведениехэр урысыбзэкIэ зэредзэкIых. Николай Милиди иусэхэм ихэгъэгушхоу Грециери, ихэгъэгу цIыкIоу Адыгеири зэфэдэу ащегъашIох. Иусэхэр Кавказым щыпсэурэ цIыф лъэпкъхэм — адыгэхэм, абхъазхэм, ингушхэм, чэчэнхэм, осетинхэм, къалмыкъхэм абзэкIэ зэрадзэкIыгъэх пIуныгъэ осэшIу яIэу алъыти, егъэджэн тхылъхэм адагъэхьагъэх. ГущыIэм пае, ипоэмэу «Абазги» зыфиIорэр абхъазыбзэм рагъэкIуи, журналэу «Алашара» къыдэхьагъ.

ПсэолъэшI-инженерэу Николай Милиди ищыIэныгъэ сыдэущтэу усэр къыхэхьагъа ыкIи ащ ыбзэ сыдигъуа къызитIэтагъэр пIомэ, уахътэмкIэ узэкIэIэбэжьын, узэплъэкIыжьын фаеу мэхъу.

Шъхьэехыжьэжь щыIэкIэ хьылъэр зынэгу кIэкIыгъэу, зыщэчыгъэхэм ащыщых усакIом ятэжъ-янэжъхэр. Апэдэдэ ахэр Тыркуем къикIыхи, Новороссийскэ къухьэуцупIэм къызыщекIхэм, усакIом ятэ шъэожъыягъ, илъэсибл ныIэп ыныбжьыгъэр. Бын Iужъугъэх, нытыхэм сабый 12 яIагъ, ахэм ащыщыгъ Николай Милиди ятэу Федори. Сабыир къэхъуи лIы хъугъэ, Iофым ыIэ екIоу, цIыфхэм ахэзагъэу, иIорэ-ишIэрэ зэтехьэщтыгъ. Федор урыс пшъашъэу Иринэ шъхьэгъусэ фэхъугъ, сабыи 4 зэдагъотыгъ (тIур цIыкIузэ лIэжьыгъэ, усакIоу Николайрэ зы шыпхъурэ къэнагъэх ыкIи зыкъаIэтыгъ). Хэхэс щыIакIэр, ухэхэсыныр зэрэкъин дэдэр Федор Милиди иунагъо зэхишIэгъагъ. 1937-рэ илъэс фыртынэу «репрессиер» ахэми къанэсыгъ, хэкум рагъэкIхи, Краснодар краим ит станицэу Белая Глина агъэкIуагъэх, 1947-м Краснодар къэкIожьхи, илъэситIу нахь темышIагъэу, 1949-рэ илъэсым Казахстан ращыхи, илъэс 11-рэ къисыгъэх. Ауми, ибынхэр зэрэригъэджэщтхэм Федор пылъыгъ. Николай я 9-рэ класс сыр къызеухым, Краснодар къакIуи, монтажнэ техникумым илъэсиплIэ щеджагъ. Къызеухым, «Южгазпромым» ишIын хэлэжьагъ, псэолъэшIын Iофхэр зыщыкIохэрэ чIыпIабэ къыкIухьагъ, ар иIофти, ыгъэцакIэщтыгъ. 1965-рэ илъэсым Николай янэ-ятэхэр Казахстан къикIыжьыгъэх, ежь Абхъазым щыIагъэти, ыдэжь къекIолIэжьыгъэх. Ау янэ чIыпIэльэр къемыкIоу, Миекъуапэ къэкIуагъэх. Адыгеим къызэкIожьхэм, Николай инженер-псэолъэшI трестэу «Адыгпромстроим» (пащэр ХъутIыжъ А.) ыкIи «Адыгагропромстроим» (Iэшъхьэтетыр Н. Боджэкъу) инженерэу, производствэмкIэ пащэм игуадзэу Iоф ышIагъ. Къызэрэхэзгъэщыгъэу, Николай Милиди исэнэхьат гъогу пчъагъэу зэбгырыкIыщтыгъ, къэлэбэми ащыIагъ, цIыфыби ылъэгъугъ. Унагъо ышIагъ, къуищ иI, ахэм ябынхэм джы сабыйхэр яIэхэ хъужьыгъэ. Арышъ, Милиди лIакъом Адыгеим зыщиушхугъ. Ежь усакIом ымакъи игъорыгъоу зиштагъ. Я 60-рэ илъэсхэм Николай тхэныр ыублагъ, 1973-рэ илъэсым иапэрэ усэ сборникэу «Песни Крита» зыфиIорэр къыдэкIыгъ, ащ ыужыIоу усэ тхылъхэу «Тахтамукай», «Зори Тахтамукая», «Понтийцы», «Абазги», композиторэу Тыкъо Къэплъанрэ Николай Милидирэ яусэ-орэдхэр зыдэт сборникэу «Край мой адыгский» зыфиIорэр, «Ветвь оливы», «Реки полнятся ручьями» къыхаутыгъэх. 2013-рэ илъэсым «Поэмы» зыфиIорэ усэ тхылъыр, поэми 5 ежь иеу ыкIи Хъурмэ Хъусен ипоэмэу «Пщэ фыжьхэм ядунай» урысыбзэкIэ Н. Милиди зэридзэкIыгъэу «Мир белых облаков» ыIоу къыдэхьагъ. УсакIом иусэ сатырхэм зэфэдэкIэ хэгъэгу шIулъэгъур ащыкIэгъэтхъыгъ, мамырныгъэм, зэфэдэныгъэм, шъхьафитныгъэм ыпсэ къафаджэу матхэ Николай Милиди. Иусэхэр зыфэгъэзагъэхэр чIышъхьашъом цIыф лъэпкъхэм гупсэфыныгъэ щыряIэныр ары.

Адыгэ Республикэм икультурнэ щыIакIэ иусэ псалъэкIэ чIыпIэ дахэ щиIыгъ Н. Милиди, ар етIупщыгъэу творческэ Iофтхьабзэ инхэм ахэлажьэ, лIэужыкIэхэм япатриотическэ пIуныгъэ гъэлъэшыгъэным иIахь хелъхьэ. 2005-рэ илъэсым усакIом джащ пае Мамырныгъэм и Лигэ ишIухьафтын къыфагъэшъошагъ. Мы ужырэ илъэс 15-у пенсием зыкIуагъэм итворческэ гухахъо джыри къызэкIэблагъ. Николай Милиди итворчествэ джыри зы тхылъыкIэ 2015-м къыхэхьагъ, ар литературэм и Илъэс ыкIи ТекIоныгъэшхор къызыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм афигъэшъошагъ. «Четыре поэмы» зэреджагъэр. ЗэлъашIэрэ хэгъэгу ЛIыхъужъхэу Андырхъое Хъусен, ШъуцIэ Абубэчыр, заом шъузабэу къыгъани, зикIалэхэр зыпIужьи, езыгъэджагъэхэу Щыкъ Дуз ышъхьэ къырыкIуагъэр ыкIи зэошхом илъэхъан ленинград кIэлэцIыкIу Унэм исабыйхэр гъэбылъыгъэкIэ Бэслъэнэй къуаджэм къызэращэгъагъэхэр ыкIи ахэр адыгэхэм зэрапIужьыгъэхэр мы тхылъым поэмэ шъуашэмкIэ авторым къыщыриIотыкIыгъ.

IофшIэгъэ инэу, мэфэкI къыдэкIыгъоу **«Четыре поэмы»** зыфиIорэм пае бэмышIэу, мы илъэсым иIоныгъо Николай Милиди къалэу Мыекъуапэ иадминистрацие ыгъэнэфэгъэ литературнэ шIухьафтынэу Соловьев зэшхэм ацIэ зыхьырэр къыфагъэшъошагъ. Тыгу къыддеIэу цIыф лъэпкъхэм язэгурыIоныгъэ-зэрэлъытэ, ныбжьыкIэ пIуныгъэм хахьо фэзышIырэ усакIоу Николай Милиди тыфэгушIо, псауныгъэ иIэу, итворческэ псыхъо тапэкIи зиубгъунэу фэтэIо.

Н.Милиди иусэ тхылъэу «У вечности любви» зэрэщыкIигъэтхъэу, гупшысэ иныр, гу къэбзагъэр мыплъыкъонхэу, шIулъэгъу гъашIэр кIыхьэнэу тыфэлъаIо.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтым итыр: **усакIоу Н. Милиди.**

ТАРИХЪЫМРЭ ЩЫIЭНЫГЪЭМРЭ

ГынкIэ агъэорэ Iашэхэр

(КъызыкIэлъыкIорэр шэкIогъум и 10-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Гъоу — къэбарзехьэ мэкъэгъэIу. Куозэ чылэр къэшIкIухьэу, къэбарэу е унашъоу щыIэм цIыфхэр щигъуазэ зышIыщтыгъэ хъулъфыгъ. *Гъоур къэджэ.*

Ермаф — гъомылэпщ, зекIохэм, дзэкIолIхэм ягъомылапхъэ лъыплъэу, афэзыгощырэ хъулъфыгъ.

Жъгъырыу — одыджын цIыкIу, ижъыкIэ шыIапIэм е щыгъыным бэ хъухэу пашIэщтыгъэх. Жъгъырыухэр тIэкIу зэгощэигъэхэу хьэмлэшкIо теплъэ яI, акIоцIхэм гъучI хъурэе цIыкIухэр зырызэу арысых. МыутIэхэм ялъэхьан ашIухэу рагъэжьэгъагъ. «ЦIыф бзаджэхэр», джынэхэр макъэу къапыIукIырэм «рагъащтэщтыгъэх».

Тэуйхьаблэ пэмычыжьэу Пхъэгъугъапэм къыщычIагъэщыгъэгъэ мыутIэ хъулъфырэ хьадэм дычIалъхьажьыгъэгъэ шымэ апылъыгъэ шыIапIэмэ апышIэгъагъэх. Ахэм апэмычыжьэу къыщычIахыжьыгъэгъэ бзылъфыгъэ хьадэми иджанэ тедэгъагъэх. ЛIэшIэгъу гупчэхэм ялъэхьан жъугъэу агъэфедэщтыгъэх.

Этнографие пкъыгъо зырызэу къэдгъотыжьхэрэм апышIагъэхэу къыхэкIых. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей чIэлъ токъмакъым (ыпакIэ къутым хъурае пышIыхьагъэу Iэшэ онтэгъу) джэрз жъгъырыухэр пшъэхъу кIакохэмкIэ пышIагъэх.

Саусырыкъо Шъэофыжь IэпшъабгъоI езэонэу зигъэхьазыры зэхъум, ишэу Тхъожъые иушъыйкIэ, исэкурэ ишыIапIэхэмрэ жъгъырыу 800 апишIэгъагъ, хьэдэн плъыжьхэри ахишIэгъагъэх. *«Жъгъырыу-сырыу» ригъаIоу кондэ къогъум къыкъолъэти, шэу ипый зытесыр згъащтэм, кIэпкIишъ, тесыр къызырегъэдзыхым Саусырыкъо шъхьарылъадишъ ыукIыгъ». **«Нартхэр»**, т.11.*

Жъгъырыун (мэжъгъырыу) — жъгъырыу, одыджынкIэ макъэ бгъэIун.

ЗэолIзэIукI — дзэ пащэхэм е дзэу зэрэугъоигъэмэ ашIырэ зэIукI.

Къамылыбжъ псышъуалъ — къамылым е бжьакъом хэшIыкIыгъэ псышъуалъ. Ащ ыкIоцI нэкIы, ышъхьашъо зэфэдэкIэ гъонэ жъгъэйхэр хэхыгъэх. ИжъыкIэ темэныпсым е псыхъопсым ешъохэ зыхъукIэ, шIойхэр дырамышъунхэу, къамылыбжъэр хагъэбыти, псыр разызэ ешъощтыгъэх. НахьыбэрэмкIэ темэнхэм, псыIушъохэм ащыпсэущтыгъэ адыгэхэм агъэфедэщтыгъэ. Iуэзжъу (Азов) хым Iулъэшъогъэ темэнхэм аIутыгъэ Iуашъхьэхэр затIыхэм, бжьакъомэ ахэшIыкIыгъэ къамылыбжъэхэр археологхэм къачIахыгъэх. Ахэр я XVI-рэ лIэшIэгъум агъэфедэщтыгъэх. Тилъэхъанэ къамылыбжъ зыфаIорэр пхъэм хэшIыкIыгъэ лэгъэжъые гъэлагъэу Iэгубжъэр ары. ПсыхьэгъэшхэмкIэ псыр къахьэу зыщэтым, псыр щалъэмэ къарымыкIутынэу, а пхъэ лэгъэ цIыкIухэм ачIэхэр дэгъэзыягъэхэу ахалъхьэщтыгъэх. Зыгорэ псыфалIэ лIэу псыхьэм къызыукIэкIэ, псышъхьэм телъ IэгубжъэмкIэ къыхихыти, решъощтыгъэ.

Къошъодж / къошъозеф — зы къошъобэщыми, тIуми ыIыгъэу къуашъор е кухьэр псым щызезыфэрэ цIыф.

КъошъолI — хыдзэлI, кухьэм исырэ зэолI къызэрыкIохэм ащыщэу зы нэбгыр, хыдзэлIмэ язырэр.

Къыблэмамэ — чIыопсым илъэныкъохэу темырыр, къыблэр, къокIыпIэр, къохьапIэр къэзыгъэлъэгъорэ Iэмэ-псым.

Къыикъ — зэшIошIапIэ имыIэу къэгъэщыгъэу хъурэе ныкъу, щэбзэпкъым ехьщырэу къэгъэщыгъэр.

ТЭУ Асльан.

ТЭУ Нуриет.

(Джыри къыкIэлъыкIощт).

ХЬЭКIЭКО Фатим

Сихымэ чIыгу

ПОВЕСТЬ

(Къызыкlэлъыкlорэр шэкlогъум и 10-м къыдэкlыгъэ номерым ит).

Зыгорэ мо нэпкъым къыкlухьэу, къушъхьэхэм ядэхагъэ ылъэгъоу, мо чъыгмэ ячъыlэтагъэ чlэсэу щыlэщт, ау ежьырэп. Къызэплъэкlы, къуашъом исхэм къяплъы: «Хьау, ар шъо къыжъудэзгъэхъущтэп! Сичlыгу дахэ сыбгынэшъущтэп!» Фаризэт зыкъипхъуати псым зыкъыхидзагъ. Ар ышlэным емыжагъэхэу, ашlэщтыр амышlэу зэкlэ зэтенагъэх. Жьы къыщэнэу къызыдэуаем, Фаризэт зыгорэ къетхъуи къуашъом рилъэшъожьынэу фежьагъ. Блэм фэдэу заlэкlеуты шъхьаем, псы щыугъэу ыжэ дизы хъугъэм рехьыхы. Етlанэ хъулъфыгъэ lэлъэш горэм ышъхьац зыкъыхигъани, къуашъом къыдихьыежьыгъ. Къызэнэхъэжьым, лlы горэ Фаризэт къышъхьащытэу, бзэу ымышlэрэ горэмкlэ къецlацlэу къылъэгъугъ. Джыри дунаир дэгу-псыгу къэхъу, зэкlэ къэушlункlы...

Загъорэ ынапlэ къызиlэтыкlэ къылъэгъурэр дэпкъымрэ кlэшъо лъхъанчэмрэ. Зэпымыоу, кушъэм илъым фэдэу, зэ хэчъыемэ, зэ къэущыжьызэ хым тетыфэхэ кlуагъэ.

Джы къызыдэплъыерэм, зы унэм ращымэ, адрэм ращэзэ унэ пчъагъэмэ зэрапхыращырэр къелъэгъу. Чыматэ горэм исэу ахьы, дунаим зи щышlогъэшlэгъоныжьэп. Зыдахьырэми, зыкlахьырэми агъэпэжьырэп. Аужырэ унэм къызынэсхэм, зы лlы lужъу горэм ылэхэр къытlатэхи, ащ рищи, джагъэ. Заджэхи къихьагъэм бзэу ымышlэрэмкlэ зыгорэ къытырепчъэ шъхьаем, къыlорэм щыщ Фаризэт зи къыгурыlорэп. Етlанэ псы зэрыт лэджэнымкlэ lэ ышlи, зитхьакlынэу къыригъэлъэгъугъ. Зыздэплъэхыжьым, джэнэ дахэу щыгъыгъэр зэрэщытэу цунтхъагъэ, шlои, ышъхьацхэр зэхэнагъэх, цуакъэ щыгъыжьэп. Нэмыкl бзылъфыгъэ къихьи джэнэ къабзэ къыфищэигъ, хъэдэн горэхэри пхъэнтlэкlум къыпилъагъэх. Зызитхьакlыхэкlэ джэнэ къабзэр зыщилъэнэу ныом lэкlэ къыгуригъэlуагъ.

Къэбзэ-лъабзэу зитхьакlи, къыфахьыгъэ щыгъынхэр зыщилъагъэх. Къызщихыгъэ джанэр бзылъфыгъэм ыштэнэу зежьэм, Фаризэт тхъуи, ыбгъэгу гуlэзэ кlиубытагъ. А пкъыгъо закъор ары ныlэп илъэныкъо гупсэ щыщэу къыфэнагъэр. Зыми ар зэрэримытыщтыр гуригъэlуагъ. Ныомрэ бзылъфыгъэмрэ зыгорэхэр зэралoхи икlыжьыгъэх. Изакъоу унэм къинагъэу щысызэ хъулъфыгъэу мыщ къэзыщагъэр къихьи, ылапэ ыубыти, бзылъфыгъабэ зэрыс унэм ыщагъ. Ашlогъэшlэгъонэу зэкlэ пшъашъэм къезэрэгъэплъыгъэх. Зыдэкlощтыр ымышlэу Фаризэт пчъэбгъум дэжь, иджанэ ыбгъэ зэрэкlэлъэу, етlысэхыгъ. Зыми дэгущыlэнэу фаеп, къылъыкlонхэшъ, зэращэжьыщт закъор ары ышъхьэ илъыр.

Щэф-щэжьым хэт горэм иунэ зэрисыр Фаризэт къыгурыlуагъ. Хы кlыбым щыlэ хэкум ис хъулъфыгъэхэм шъуз пчъагъэ зэряlэр къаlуатэу зэхихыгъагъ. Ащ фэдэ горэн фае джы ежь зыдэщыlэр. Ау зыгорэм ишъузэу ежь зилъытэжьырэп, мыщ къащэным пае зи къеупчlыжьыгъэп. Тlэкlу горэм ежэмэ, къызэрэлъыкlощтхэм ицыхьэ телъ. Шъхьаем, зы мазэм адрэ мазэр ыуж итэу макlо, зи къыкlэупчlэжьырэп.

Мафэ горэм ныом мэстэlуданэхэр къыфихьи, зэрэхидыкlыщт шlыкlэр къыригъэлъэгъуи икlыжьыгъ. Фаризэт ядэжь исы зэхъум дышъэидэм фэкъулаеу щытыгъэти, lофым фэкlэщыгъоу фежьагъ. Хедыкlыфэ, ынэ нэпсым зэпачъыхьэу илъэныкъо гупсэ егупшысэщтыгъ. Пчыхьэм ныор палом къызылъэкlом, пшъэшъэ lэлым иlофшlагъэ лъэшэу ыгу рихьэу ыгъэшlэгъуагъ. Палор зэпиплъыхьи, ыгу зэрэрихьыгъэр къыгуригъалoу ышъхьэ къыфигъэсыси икlыжьыгъ.

Джауштэу пчэдыжьрэ ныом палор къыфехьы, пчыхьэм къылъэкlо, ештэжьы, аузэ мафэхэр зэлъэкlох. Адрэ бзылъфыгъэхэм хадыкlынэу фэмыехэу ныор агъэцlацlэщтыгъэ. Лlы lужъоу Мухьарбыйкlэ заджэщтыгъэхэр къихьэ къэс Фаризэт къылъыкlуагъэхэу, ар къалофтагъэу шlошlыщтыгъ шъхьаем, зи къырилощтыгъэп.

Мафэ горэм Мухьарбый къихьи, щэфэкlо баим ыдэжь зэрэкlощтхэр пшъашъэмэ къарилуагъ. Унэм щыжьот, исыр зэблэчъы, зыщалъэщтыр язэрэгъашlэрэп. Фаризэт ахэм къафычlэплъы, палор ымыгъэтlылъэу хедыкlы. Чэфынчъэхэу зыныбжь хэкlотэгъэ бзылъфыгъэхэр ахэм яхъуапсэхэу алъэплъэх. Ахэр зыми ымыщэфыжьхэу, мы унэм насыпынчъэхэу къинагъэх.

Мухьарбый къихьи пшъашъэхэр сатырэу къыгъэуцугъэх. Ыгу ямыlоу нэбгырищэу къахищыжьыгъэхэм куохэзэ гъыныр къыхадзи, джэхашъом зыкъытырадзагъ. Адрэ къыхихыгъэхэр насыпышlохэу, гушlор анэгоу пчъэм икlодыкlыщтыгъэх. Зэкlэ зыщикlыщтхэм Мухьарбый къогъум къос Фаризэт къылъэгъуи, пчъэмкlэ рищэжьагъ. Къыгъэзэжьыщтми ышlэрэпышъ, адыгабзэрэ тыркубзэрэ зэхэпхъагъэу иджанэ зыдиштэжьынэу зэрэфаер лlым тырепчъэ шъхьаем, пшъашъэм къыlорэм ымыгъапэу, ылэ хэгъэнагъэу рещы. Ащ ищыlэныгъэ бгыбзэрэ лъэlурэ щызэхихыгъэм Фаризэт ылорэр къахэщыныя — пылъыгъахэп.

Пчъэм зынэсхэм, Мухьарбый апэ ежь ихьи тlэкlурэ къэтыгъэу, пчъэм къыдэуцуи, щытхэм lэ къафишlыгъ. Унэшхо убгъугъэу зэрыхьагъэхэм хъулъфыгъэ заулэ зэрэгъэгущыlэу исыгъ.

Мухьарбый пшъашъэхэр зырызэу, алапэ ылыгъэу пчэгум къырищэхэзэ аригъэлъэгъущтыгъэ. Зы хъулъфыгъэ ныбжьыкlэ Шъобжхэр тещагъэхэу, цунтхъагъэу, пыутэу къызэрищэфыгъагъэр къышlэжьыгъ...

Фаризэт пчэнэ ищыгъэ дахэу пчэгум итыгъ. Зэкlэ унэм исыгъэхэр къэтэджхи, благъэу къыкlэрыхьэхи, зэпаплъыхьэу къыкlэрыуцуагъэх. Щэрджэс пшъашъэр агу рихьыгъэу езэрэгъэплъхэзэ, Илхъан зыгорэхэр Мухьарбый къырилoхи амыщэфыщтхэр зыдэщыт сатырхэм ахагъэуцожьыгъ. Мухьарбый къыкlэрыхьи, палоу ылыгъыр тырихыгъ. Илхъан фихьи, зыгорэхэр рилoхэзэ, палор ригъэлъэгъугъ. Купыр къезэрэхьыжьагъэу ахъщэ дзыо цlыкlухэр Илхъан фащэищтыгъэ.

Къэзыгъэзэжьыгъэхэм гъызэ горэ lушъашъэзэ щысхэм зыгорэхэр арилощтыгъэ. Ар зыщэхэрэр ары. Пшъашъэхэм ашlэшъурэр зэкlэ къагъэлъагъо: зым орэд къеlo, зыр къэшъо, щысхэр ягуапэу ахэм къяплъых. Тlэкlу-тlэкlузэ, пшъашъэхэм ясатырэ нахь пlуакlэ къэхъугъ. Амыщэфыгъэхэу гъыхэрэм Фаризэт шlогъэшlэгъонэу яплъыщтыгъэ: «Сыда мыхэм афэмыхъурэр? Унэу зэрысхэр агу рихьырэба? Нэпэ ренэ зы джэнэ дахэр зыщахымэ, адрэр зыщалъэу исых?! Мы ащэфыгъэхэм сыд шъулуа къяжэрэр?!» Фаризэткlэ зэкlэ ащэфыгъагъэмэ нахьышlугъ, нахь псынкlэу ежьыр къагъотыжьынышъ, ичылэжъ ыгъэзэжьыным джыри щыгугъыщтыгъэ. А гупшысэхэм ахэтзэ, Мухьарбый ылапэ къыубыти, пчэгум къырищагъ. Фаризэт дахэу, лъэпэлъагэу, зи шlомыгъэшlэгъонэу щысхэм апашъхьэ къиуцуагъ.

«Зэ хъущтыр хъугъот, пчыхьэ мыхъузэ сиlоф сыухыщтыгъэ», — ыгукlэ зэриlожьэу, пэlo цlыкlу мыухыгъэр ылыгъэу щытыгъ. Илхъанкlэ пшъашъэхэр заджэщтыгъэхэм ылэ къыlэтын, амыщэфыгъэхэм ахигъэуцожьынэу ежэщтыгъэ. Ошlэдэмышlэу щэфакlохэм ащыщ горэ къызщылъэти, ахъщэ дзыо цlыкlур Илхъан фигъэтlылъыгъ. Ащ ыуж итэу ятlонэрэм дзыо цlыкlуитlу къыштагъ. Илхъан хъурэр шlогъэшlэгъонэу, пшъашъэу ыпашъхьэ итыр зыщилъэгъугъэр къышlэжьы шlоигъоу ынэгу кlаплъэщтыгъэ: ынэхэр, ышъхьац блэгъитlу?! Къышlэжьыгъ! Къышlэжьыгъ зыщилъэгъугъэр! Пшъашъэу псым хапкlи къыхихыжьыгъагъэр ары! Ынэхэр къызызэтырехххэм, анахь дахэ зыкlи зэримылъэгъугъэр Илхъан ыгу къэкlыжьыгъ.

япlэхэм захадзэжьыгъ. Фаризэт ахэм яплъы, зыфэгъыхэрэр къыгурыlон ылъэкlырэп. Гузажъозэ ипlэкlор кlэрыхьи, ишъхьантэ чlэгъ чlэбэнагъ. Иджанэ къызчlегъотэжьым, рэхьатыжьыгъэ. Етlани гъыхэрэм яплъыжьыгъ: «Сыда мыхэр зыфэгъыхэрэр? Зым ращэмэ, адрэм ыщэфыжьызэ зыехэр къалъыкlуагъэхэкlи егъашlэм агъотыжьыщтхэпи?! Адэ, зыгорэкlэ ядэжьхэм агъэзэжьынэу фэмыехэмэ шlэ?! Зыкlи, Илхъан лlы дэгъухэр къафигъотын, унагъохэр аригъэшlэн, ежьми осэ дэгъу акlихын ылъэкlыщт». А гупшысэхэм Фаризэт ыгу лъэшэу къафызыгъ. Ежь Айтэч иl. Ащ тlэкlу ежэмэ, къылъыкlонышъ, ыщэжьыщт. Мы унэм есыфэ мафэхэмрэ мазэхэмрэ шlузэхэкloкlагъэх, ау етlани гугъэзэ иехэм апэплъэ...

Ныом палор ыштэжьынэу пчыхьэм къызылъэкlом, зэрэlахыгъэр рилуагъ. Бэсымэкlэ заджэщтыгъэхэ ныом а къэбарыр зызэхехым, лъэшэу ыгъэшlэгъуагъ. Зыкlигъэшlэгъуагъэр Илхъан бэшlагъэ бзылъфыгъэ гъэрхэм зямыплъыжьрэр. Къещэфхэшъ, шъуашlоу охъуфэхэ апэлъышъ, етlанэ нахь лъапlэу ещэжьых. Ишъхьэгъусэрэ икlэлэцlыкlурэ къухьэм исхэу хыуаем зыщыхэкlодагъэхэм ыуж бзылъфыгъэ еплъыжьыщтыгъэп. Бэсымэ Илхъан иlахьылыгъ. Бзылъфыгъэмэ ынаlэ атетэу иунэ исыгъэти, Илхъан кlэхэкlыгъэр ащ дэжьым ныом дэгъоу ышlэщтыгъэ. Игукlае псынкlэ фэхъунэу пшъэшъабэ ригъэлъэгъугъ шъхьаем, джынэс зыми ыгу ригъэlун ылъэкlыгъэп. Бэсымэ Фаризэтрэ Илхъан ишъхьэгъусагъэмрэ зэригъэпшагъэх, ау зэфэдэныгъэ зи ахигъотагъэп.

Аущтэу щытми, къэбарыр зэригъэшlэнэу Илхъан дэжь кlуагъэ. Ныор унэу Илхъан зэрысым зехьэм, зэхихыгъэ къэбарым нахьи ылъэгъугъэр нахь ыгъэшlэгъуагъ. Кlалэр хэгупшысыхьагъэу пэlo цlыкlур ынэгушъхьэ негъэсы, етlани еплъыжьы щыс.

— А си Илхъан, а пlыгъым сыкъылъыкlуагъ сэ, — ылуагъ Бэсымэ.

— Сыда ышlэрэр джыдэдэм мыр хэзыдыкlыгъэм?

— Къысэжэ щыс, — ныом джэуап кlалэм ритыжьыгъ.

— Сыхэмыукъомэ, адыгэ пшъашъэу мэзитlукlэ узэкlэlэбэжьмэ къэсщэфыгъагъэр ары.

— Хьау, Илхъан. Мэзиплl хъугъэ тадэжь зисыр. Джащ фэдизым зэ нэмыlэми сигъэгумэкlыгъэп. Зэ зэуагъэп, бзэгу ыхьэу зи зэхилъэшъуагъэп. Боу дэгъоу ошlэ о ахэр зепщэнхэр зэрэхьылъэр.

— Ары, Бэсымэ, дэгъоу сэшlэ сэ къинэу адэплъэгъурэр. Оры мыхъугъагъэмэ, сшlэрэп сызэрапырикъущтыгъэр ахэм. Тхьамыкlэхэу, одыхэу, теплъаджэхэу сиунэ къихьэхэрэм оры къэзыгъэлъэрэзыхьэхэзэ шъо языгъэшlыжьырэр.

— Тхьауегъэпсэу, сикlал! Уятэрэ уянэрэ псаугъэхэмэ, къыпщыгушхукlыщтыгъэх. Уятэ къызэlуихыгъэгъэ lофыр еплъ зынэбгъэсыгъэр! Илхъан, мы палом сыкъылъыкlуагъ, хэдыкlыныр ыухыжьынышъ, тучаным тетлъхьан фае.

— Ма, штэжь. Мы палом фэд сикlэлэцlыкlу щыгъыщтыгъэр. Къыщызыти, зышlокlодырэм хьалlэкъуиплlыкlэ къыпшыхьэзэ лъыхъущтыгъэ, — чэфынчъэу щхыпцlыгъэ Илхъан.

— Алахьым ыштэжьыгъэх,— хэщэтыкlыгъ ныор.

— Ары, Тхьэм ылорэр ары, — ылуагъ Илхъан. — Бэсымэ, мо а пшъашъэр къысфащ, естыжьыщт палор сэр-сэрэу. Тыркубзэ ешlа?

— Къыгурэlo, ау хъатэу гущыlэрэп, — ылуагъ Бэсымэ. Бэ темышlэу ныом Фаризэт ылэ ылыгъэу Илхъан дэжь къырищагъ. Бэсымэ къызылъэкlом, гу лъыримыгъатэу лэныстэр къышти, ыбгъэ дигъэбылъыхьагъ. Шъабэу хэуцозэ пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр зытелъ lанэм къызекlуалlэм, шъэжъые цlыкlу ахэлъэу къылъэгъугъ. Ари къыштэ шlоигъоу еплъэу щытызэ, Илхъан ащ гу лъитагъ.

— Омэлакlэмэ, пшхын къыпфязгъэхьыщт, пхъэшъхьэ-мышъхьэкlэ зыбгъэшхэкlыщтэп, — ылуагъ Илхъан.

— Умыгумэкl, сэ дэгъоу сагъашхэ, — апэу ышъхьэ къихьагъэр къылуагъ. Сыдми, шъэжъыер къыштэнэу хъугъэп.

— Моу нахь благъэу къэкlуат, слъэгъу сшlоигъу щэфакlохэм пхалъэгъуагъэу сэ сымылъэгъугъэр.

Фаризэт щынэзэ, цlыкlу-цlыкlоу къекlолlагъ. Илхъан пшъашъэм еплъы къэси ынэ шlуцlитlу ыгъэшlагъоу нахь шlодахэщтыгъ. Ыпкъи ежьыри зэкlужьхэу пшъэшъэ дах. Ау щынэ ынэ зэрэкlэмылъым Илхъан тlэкlу къыгъэщтагъ. Мы унэм къихьэрэ бзылъфыгъэр зэкlэ ежь ылорэм блэмыкlхэу, къыщыщынэхэу есагъ. Зэ зы пшъэшъэ lэл горэ яцакъэу къахэкlыгъагъэти, хьал-балыкъ къыпымыкlызэ ылуи, псынкlэ дэдэу ыщэгъагъ. Мыдрэр мыщынэу къеплъы щыт. «Аферым, узщыщ адыгэ лъэпкъэу ощ фэдэ пшъашъэ зыпlугъэр!» Илхъан пшъашъэм еплъэу щытызэ ыпкъынэ-лынэмэ зы фэбагъэ горэ къарычъагъэу зэхишlагъ. Ащ фэдэ апэрэу къехъулlэ. Зыгуигъэтlысхьанэу ылэ зещэим, Фаризэт лэныстэр ыбгъэ къыдипхъоти, кlэрылъэтыгъ. Ар зыкlишlагъэр Илхъан къыгурыlуагъ шъхьаем, игубж къытекlуагъ. Фэягъэмэ, ришlэщтым фитыгъ! Адыгэ пшъашъэм лэныстэр ылыгъэу кlэзэззэ къеплъыщтыгъэ.

(Джыри къыкlэлъыкlощт).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет lофхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым чъэпыогъум и 13-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет lофхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 8-м аштагъэу N 161-р зытетэу «Бюджет lофхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм (Адыгэ Республикэм хэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 4, 7; 2009, N 4, 7, 10; 2010, N 3, 7, 8; 2011, N 6, 8, 11, 12; 2012, N 4, 7; 2013, N 9; 2014, N 6, 12; 2015, N 7) мыщ фэдэ зэхъокlыныгъэхэр фэшlыгъэнхэу:

1) я 12-рэ статьям:

а) я 2^1-рэ, я 2^2-рэ пунктхэр хэгъэхъогъэнхэу ыкlи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2^1) пlэлъэ кlыхьэкlэ Адыгэ Республикэм ибюджет прогноз къызэрэхахырэ ыкlи зэраухэсырэ шlыкlэр гъэнэфэгъэныр;

2^2) пlэлъэ кlыхьэкlэ Адыгэ Республикэм ибюджет прогноз (бюджет прогнозым изэхъокlыныгъэхэр) ухэсыгъэныр;»;

б) я 4-рэ пунктыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«4) Адыгэ Республикэм ибюджет политикэкlэ лъэныкъо шъхьаlэхэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэlахь политикэкlэ лъэныкъо шъхьаlэхэмрэ ухэсыгъэнхэр;»;

2) я 16-рэ статьям иа 1-рэ lахь иапэрэ абзац хэт гущыlэхэу «чъэпыогъум и 15-м» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «шэкlогъум и 1-м» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнэу;

3) я 17-рэ статьям:

а) ия 5-рэ lахь хэт гущыlэхэу «мэфи 10-кlэ» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфи 5-кlэ» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнэу;

б) я 8-рэ lахьым хэт гущыlэхэу «мэфэ 30-м къыкlоцl» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфэ 20-м къыкlоцl» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу;

в) я 11-рэ lахьым хэт гущыlэхэу «мэфэ 15-м къыкlоцl» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфи 10-м къыкlоцl» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу;

г) я 17-рэ lахьым хэт гущыlэхэу «мэфэ 30-м къыкlоцl» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфэ 20-м къыкlоцl» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу;

д) я 21-рэ lахьым хэт гущыlэхэу «мэфи 7-м къыкlоцl» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфи 5-м къыкlоцl» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу;

е) я 22-рэ lахьым хэт гущыlэхэу «мэфэ 15-м къыкlоцl» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфи 10-м къыкlоцl» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу;

ж) я 25-рэ lахьым ия 3-рэ пункт хэт гущыlэхэу «мэфи 10-м къыкlоцl» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфи 7-м къыкlоцl» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу;

4) я 34-рэ статьям:

а) иа 1-рэ lахь хэт гущыlэхэу «чъэпыогъум и 15-м» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «шэкlогъум и 1-м» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнэу;

б) ия 4-рэ lахь хэт гущыlэхэу «мэфи 10-кlэ» зыфиlохэрэр гущыlэхэу «мэфи 5-кlэ» зыфиlохэрэмкlэ зэблэхъугъэнхэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кlуачlэ иlэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кlуачlэ иlэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лlышъхьэу
ТХЬАКlУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 13, 2015-рэ илъэс
N 457

Адыгэ Республикэм и Закон

2016-рэ илъэсымкlэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет, Адыгэ Республикэм шlокl зимыlэ медицинэ страхованиемкlэ и Чlыпlэ фонд ибюджет, муниципальнэ районхэмрэ къэлэ койхэмрэ ябюджетхэм япроектхэр зэрэзэхагъэуцощтхэ ыкlи зэраухэсыщтхэ шlыкlэм ехьылlагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым чъэпыогъум и 13-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет lофхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм иположение заулэмэ пlэлъэ гъэнэфагъэкlэ кlуачlэ ямыlэу шlыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 8-м аштагъэу N 161-р зытетэу «Бюджет lофхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 4, 7; 2009, N 4, 7, 10; 2010, N 3, 7 8; 2011, N 6, 8, 11, 12; 2012, N 4, 7; 2013, N 9; 2014, N 6, 12; 2015, N 7, 10) мыщ фэдэ иположениехэм 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м нэс кlуачlэ ямыlэнэу:

1) чэзыу пlалъэкlэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ипроект изэхэгъэуцонрэ иухэсынрэ (Адыгэ Республикэм изаконэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьылlагъэм иштэн), Адыгэ Республикэм шlокl зимыlэ медицинэ страхованиемкlэ и Чlыпlэ фонд ибюджет ипроект изэхэгъэуцонрэ иухэсынрэ (Адыгэ Республикэм изаконэу Адыгэ Республикэм шlокl зимыlэ медицинэ страхованиемкlэ и Чlыпlэ фонд ибюджет ехьылlагъэм иштэн), Адыгэ Республикэм изаконхэу зигугъу къэтшlыгъэхэм япроектхэм ягъусэхэу чэзыу пlалъэмкlэ документхэмрэ материалхэмрэ (Адыгэ Республикэм исоциальнэ-экономикэ хэхъоныгъэкlэ прогнозыр, Адыгэ Республикэм ибюджет политикэкlэ лъэныкъо шъхьаlэхэр, Адыгэ Республикэм ихэбзэlахь политикэкlэ лъэныкъо шъхьаlэхэр ахэмытхэу) ахэплъэнхэм пае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм къызэрэхалъхьэхэрэм яхьылlэгъэ положениехэм;

2) я 12-рэ статьям ия 2^2-рэ пункт иположениехэм.

Я 2-рэ статьяр. 2015-рэ илъэсым муниципальнэ образованиехэм ябюджетхэр зэрэгъэпсыгъэщтхэм ехьылlагъ

2016-рэ илъэсымкlэ муниципальнэ районхэмрэ къэлэ койхэмрэ ябюджетхэм япроектхэм язэхэгъэуцонрэ яухэсынрэ фэгъэзэгъэщтхэ муниципальнэ районхэмрэ къэлэ койхэмрэ алъэныкъокlэ Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 8-м аштагъэу N 161-р зытетэу «Бюджет lофхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм ия 2-рэ статья ия 2-рэ lахь иположениехэу чэзыу пlалъэм фэгъэхьыгъэхэр 2015-рэ илъэсым амыгъэфедэнхэу гъэнэфэгъэнэу.

Я 3-рэ статьяр. Мы Законым кlуачlэ иlэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым кlуачlэ иlэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лlышъхьэу
ТХЬАКlУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 13, 2015-рэ илъэс
N 458

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Кlэлэцlыкlу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кlэлэцlыкlухэмрэ Адыгэ Республикэм псэупlэхэмкlэ ифонд хэушъхьафыкlыгъэ хэхьэрэ унэхэр зэраратырэ Шlыкlэм ия 4-рэ пункт кlуачlэ имыlэжьэу лъытэгъэным ехьылlагъ

Кlэлэцlыкlу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кlэлэцlыкlухэмрэ Адыгэ Республикэм псэупlэхэмкlэ ифонд хэушъхьафыкlыгъэ хэхьэрэ унэхэр зэраратырэм хэбзэ икъу хэлъхьэгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешы:**

1. Кlэлэцlыкlу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кlэлэцlыкlухэмрэ Адыгэ Республикэм псэупlэхэмкlэ ифонд хэушъхьафыкlыгъэ хэхьэрэ унэхэр зэраратырэ Шlыкlэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым мэкъуогъум и 17-м ышlыгъэ унашъоу N 137-р зытетэу «Кlэлэцlыкlу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышъхьарымытыжь кlэлэцlыкlухэмрэ Адыгэ Республикэм псэупlэхэмкlэ ифонд хэушъхьафыкlыгъэ хэхьэрэ унэхэр зэраратырэ Шlыкlэм ехьылlагъ» зыфиlорэмкlэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2013, N 6) ия 4-рэ пункт кlуачlэ имыlэжьэу лъытэгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кlуачlэ иlэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПlЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 20, 2015-рэ илъэс
N 232

Адыгэ Республикэм lофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ иунашъу

lофшlэнымкlэ амалэу щыlэхэр зэрэзэрагъэшlэрэ экспертизэм пае уасэр зэрагъэнэфэрэ шlыкlэр ухэсыгъэным ехьылlагъ

2013-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 426-р зытетэу «lофшlэнымкlэ амалхэр зэрагъэнэфэрэ шlыкlэм ехьылlагъ» зыфиlорэм, Урысые Федерацием lофшlэнымкlэ ыкlи социальнэ ухъумэнымкlэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым шышъхьэlум и 12-м ышlыгъэ унашъоу N 549-р зытетэу «lофшlэнымкlэ амалэу щыlэхэр зэрагъашlэзэ къэралыгъо экспертизэр зэрэзэхащэрэ шlыкlэр ухэсыгъэным ехьылlагъ» зыфиlорэм, Урысые Федерацием lофшlэнымкlэ ыкlи социальнэ ухъумэнымкlэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым чъэпыогъум и 9-м ышlыгъэ унашъоу N 682-р зытетэу «lофшlэнымкlэ амалэу щыlэхэр зэрэзэрагъэшlэрэ экспертизэм пае уасэр гъэнэфэгъэнымкlэ методическэ рекомендациехэр ухэсыгъэнхэм ехьылlагъ» зыфиlорэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым шэкlогъум и 12-м ышlыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм lофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ иlофыгъохэр» зыфиlорэм адиштэу **унашъо сэшы:**

1. lофшlэнымкlэ амалэу щыlэхэр зэрагъэунэфырэм ахъщэу лъатыщтыр зэрагъэнэфэрэ шlыкlэр гуадзэу N 1-м диштэу ухэсыгъэнэу.

2. lофшlэнымкlэ амалэу щыlэхэр зэрагъэунэфырэм ахъщэу лъатыщтыр зыфэдизыр гуадзэу N 2-м диштэу ухэсыгъэнэу.

3. Къэбар-правовой отделым ипащэу И. С. Шъынахъом:

3.1. Мы унашъор Адыгэ Республикэм lофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ исайт ригъэхьанэу, къыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкlырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм аlэкlигъэхьанэу.

3.2. Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкlэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмкlэ и Гъэlорышlапlэ мы унашъор lэкlигъэхьанэу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакlэрэм министрэм игуадзэу М. Ч. Хьэпаим гъунэ лъифынэу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
lоныгъом и 15, 2015-рэ илъэс
N 261

СПОРТЫМРЭ ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМРЭ

Натхъохэр футболым фыщыIэх

Урысыем футболымкIэ изэнэкъокъоу Премьер-купым щыкIорэм апэрэ чIыпIэр щызыIыгъ командэу ЦСКА-р Краснодар щешIэным ыпэкIэ упчIэхэм яджэуап зэдгъашIэ тшIоигъуагъ. Натхъо зэунэкъощхэм яIофыгъохэм агъэгумэкIыщтыгъэр мэкIагъэп. Тызэрэщыгъуазэу, ЦСКА-р «Динамо» Москва зыIокIэм, Натхъо Бибарс шъобж къытыращагъ. Медицинэм иIофышIэхэр футболистым къеIэзагъэх, бэ темышIэу ипсауныгъэ зыпкъ иуцожьынэу тэгугъэ. ЦСКА-м итренер шъхьаIэу Леонид Слуцкэм къызэриIуагъэу, Натхъо Бибарс зыхэт командэм лъэшэу фэгумэкIы, футболым фыщыI.

Натхъо Амир Мыекъуапэ щапIугъ. Испанием иклубэу «Барселонэм» щешIагъ, ЦСКА-м мыгъэ аштагъ. Урысыем и Кубок икъыдэхын фэгъэхьыгъэ зэIукIэгъум нарт кIалэр хэлэжьагъ.

— Непэ сешIэнэу сыхьазырыIоп, — къытиIуагъ Натхъо Амир. — Сльакъо мэузы. Врачхэм зэралъытэрэмкIэ, мафэ заулэкIэ сиIофхэр нахьышIу хъущтых, ЦСКА-м сыщешIэн слъэкIыщт.

ТелефонкIэ Бибарс тыфытеоу зэп къызэрэхэкIыгъэр. Шъобж къызытыращэм, ащ фэгумэкIыхэу нэбгырабэ зэрэкIэупчIэрэр етIуагъ. ТхакIохэу ГъукIэлI Нурбый, Хъурмэ Хъусенэ, IофшIэнымрэ спортымрэ яветеранхэу Хъуажъ Мэджыдэ, Пэнэшъу Мыхьамодэ, МэщфэшIу Нэджэт, Владимир Клименкэм, Хъунэ Аслъан, Трэхъо Вячеслав, ГутIэ Рэмэданэ, ЩэшIэ Рэмэзанэ, ЕмтIылъ Юсыф, Николай Походенкэм, НэмытIэкъо Аслъан, кIэлэеджэкIо купхэм, Нэпсэу Нихьад, нэмыкIхэу бэрэ тызыIукIэрэмэ тафэраз. Б. Натхъор футбол емышIэжьынэу къаIоуи зэхахыщтыгъэми, рэхьатыгъэхэп.

Мэшэлахь. Бибарс ылъэ къытеуцожьыгъ, мы уахътэм Урысыем икомандэ анахь лъэшэу ЦСКА-м хэтэу дышъэ медальхэм афэбанэ.

— Тхьаегъэпсэух къысфэгумэкIыхэрэр, сиешIакIэ къылъыплъэхэрэр, — къытиIуагъ Натхъо Бибарс. — Футбол сешIэныр лъэшэу сыгу рехы.

Ятэ къылъэгъужьыгъэмэ...

Натхъо Бибарс ятэу Акрэм полицием къулыкъур илъэсыбэрэ щихьыгъ, офицерыгъ. Футболым гукIэ пыщагъэу зэрэщытым фэшI ежьым къыдэмыхъугъэр икIалэ хилъхьэ шIоигъуагъ.

Акрэм Мыекъуапэ тыщыIукIэу, телефонкIэ тызэфытеоуи къыхэкIмэ, апэу тызытегущыIэщтыгъэр футболыр ары. Натхъо Адамэ тренерэу Израиль Iоф зыщишIэгъэ илъэсхэм Бибарс кIэлэцIыкIугъ. Арэу щытыгъэми, футболым пыщагъэ зэрэхъущтыр къыхэщыщтыгъ. Зэнэкъокъухэмяплъызэ, Iэгуаом лъычъэу футболистхэм къафихьыжьмэ гушIощтыгъ. Акрэм къызэриIощтыгъэмкIэ, Натхъо Адамэ упчIэжьэгъу ышIызэ, икIалэ футболым фигъасэщтыгъ. Игъонэмысэу Натхъо Акрэм дунаим зэрехыжьыгъэм къинигъохэр къызыдихьыгъэх.

Бибарс ятэ илъэIу ыгъэцакIэзэ, футболым ишъыпкъэу пылъыгъ. Израиль икомандэхэм ащешIагъ, «Рубин» Казань зырагъэблагъэм, футболист цIэрыIо хъугъэ.

Натхъохэр Израиль испорт щызэлъашIэх. Натхъо Нили адыгэ пшъашъ, Кфар-Камэ щапIугъ. Израиль баскетболымкIэ и Кубок къыдихыгъ, Европэм и Кубок икъыдэхын фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъум щешIагъ, хэгъэгум ихэшыпыкIыгъэ командэ хэтыгъ. Тилъэпкъэгъоупшъашъэминасып къычIэкIыгъэп, автомобилькъу гъогум щызэутэкIыгъэхэм ахэкIодагъ.

Имайкэ пчъагъэу 6-р тедзагъэу Нили баскетбол ешIэщтыгъ. Бибарси имайкэ 6-р тетхагъэу футбол ешIэщтыгъ. Яунэкъощ пшъашъэм идунай зехъожьым, Натхъо Бибарс пчъагъэу 6-р пытэу ыгу риубытагъ. МайкитIумэ атыратхэщтыгъэ пчъагъэхэр зым тедзагъэхэу 66-рэ хъугъэх. Сыд фэдэ командэ щешIэщтми, 66-р имайкэ тедзагъэу зэнэкъокъум хэлажьэ.

ЛъэкъуацIэм икъэIуакI

Краснодар тыщыIэу Натхъо Адамэ спортымкIэ журналистхэм аIукIи, икIэрыкIэу агу къыгъэкIыжьыгъ лъэкъуацIэу Натхъор тэрэзэу къызэраIон фаер. ЯтIонэрэ пычыгъор ары нахь лъэшэу къаIонэу щытыр. ЕшIэгъоу «Краснодар» — ЦСКА-м телевизорымкIэ еплъыгъэхэм зэхахыгъ лъэкъуацIэм икъэIуакIэ зэрэгъэпсыгъэн фаер.

Л. Слуцкэм къыIорэр

ЦСКА-м, Урысыем ихэшыпыкIыгъэ командэ ятренер шъхьаIэу Леонид Слуцкэм Натхъо зэунэкъощхэм яешIакIэ къыриIолIагъэм тигъэгушIуагъ. Бибарс псынкIэу ипсауныгъэ нахьышIу хъугъэу елъытэ, Iуданкъэу ынэгу хахыжьыгъэх, ыжакIэ ыупсын ылъэкIыщт. Гупшысагъэ хэлъэу Бибарс зэрешIэрэм осэ ин ритыгъ. Амири шэхэу ЦСКА-м щытлъэгъун тлъэкIыщт. Сэнаущыгъэ хэлъ, зыкъызэIуихыным фэхьазыр. Л. Слуцкэм зэрилъытэрэмкIэ, футболым гъэхъагъэ щыпшIыным фэшI насыпым макIэп елъытыгъэр. Урысыем ихэшыпыкIыгъэ командэ, ЦСКА-м Iоф зэрадишIэрэм ишIуагъэкIэ ишIэныгъэ хегъахъо.

Тигъогу тыкъытехьажьыгъ

Натхъохэу Бибарси Амири Краснодар щашIэх, спортым пыщагъэхэр агоуцохэзэ нэпэеплъ сурэтхэр атырахыгъэх. Бибарс ешIэкIэ дэгъу къыгъэлъагъоу алъытагъ, шIоу щыIэр зэунэкъощмэ къадэхъунэу афэлъэIуагъэх.

Сурэтым итхэр: **Натхъохэу Бибарс, Адам, Амир.**

«Краснодар» Краснодар — ЦСКА Москва — 2:1. ШэкIогъум и 8-м Краснодар щызэдешIагъэх.

КIЫМЭФЭ ФУТБОЛЫР

Псаунытъэм ипытапIэ шъукъакIу

Мыекъуапэ футболымкIэ икIымэфэ зэIухыгъэ зэнэкъокъоу шэкIогъум и 7-м аублагъ. ЯтIонэрэ, ящэнэрэ купхэм ахэтхэм апэрэ ешIэгъухэр яIагъэх. Апшъэрэ купым зэIукIэгъухэр зыщырагъэжьэщт мафэр зэблахьун фаеу хъугъэ.

— Шытхьэлэ районым икомандэу «Университетыр» зэнэкъокъум хэкIыжьыгъ, — къытиIуагъ Мыекъопэ администрацием физкультурэмрэ спортымрэкIэ икомитет итхьаматэу Дмитрий Щербаневым. — Ащ фэшI зэIукIэгъухэр зыщыщэт мафэхэр тэри зэблэтхъунхэ фае.

Апшъэрэ купым команди 8 къыхэнагъэр. ШэкIогъум и 22-м сыхьатыр 10-м зэнэкъокъур аублэщт. ЕшIэгъухэр стадионэу «Юностым» щыкIощтых. Футболыр зышIогъэшIэгъоныр зэхэщакIохэм рагъэблагъэх. ЕшIэгъухэм яплъынхэу, языгъэпсэфыгъо гум рихьэу агъэкIон зэралъэкIыщтым иIахьэ телъ. Къушъхьэтхьагэхэрнэплъэгъум итых, жьыр щыкъабз. ЩапIэм Iоф щишIэщт, шъон пытэхэм алъыхъухэрэр къэрэмыкIох. Спортым цIыфхэр нэIуасэ зэфешIых, псаунытъэр егъэпытэ. Шъукъеблагъэх.

Нэкlубгъор зыгъэхьазырыгъэр **ЕМТIЫЛЪ Нурбый.**

КIЭЛЭЦIЫКIУ ФУТБОЛЫР

Зы ешIэгъу тшIуахьыгъэр

Краснодар краим футболымкIэ ишIэжь турнирэу В.И. Шумскэм фэгъэхьыгъэм Анапэ, Белгород, Самарэ, Шъачэ, Мыекъуапэ, нэмыкIхэм якIэлэцIыкIу командэхэр щызэIукIагъэх.

Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ зыщызыгъасэхэу 2005 — 2006-рэ илъэсхэм къэхъугъэхэр ешIэгъухэм ахэлэжьагъэх. Тренерэу Александр Вольвач япащэу Воронежскэм 4:3-у, Шъачэ щыщхэм 5:2-у, Анапэ къикIыгъэхэм 6:3-у, Самарэ иеджакIохэм 3:0-у, Краснодар икомандитIумэ 4:0-у ыкIи 7:0-у атекIуагъэх. ФиналныкъомБелгород къикIыгъэ «Радугэр» пенальтикIэ тифутболистхэм къатекIуагъ. Ящэнэрэ чIыпIэм икъыдэхынкIэ зэIукIэгъум Адыгеим икIэлэцIыкIухэр дахэу щешIагъэх, Краснодар икомандэ 7:1-у текIуагъэх. Апэрэ чIыпIэр «Академия» Краснодар фагъэшъошагъ, «Радугэр» ятIонэрэ хъугъэ. Адыгеим ифутболистхэу Артем Збудовскэр, Лыпэшъо Ислъам, нэмыкIхэри зэхэщакIохэм къыхагъэщыгъэх, шIухьафтынхэр къафашIыгъэх. А. Збудовскэм къэлапчъэм гъогогъуи 9 Iэгуаор дидзагъ, ар анахьыбэмэ ащыщ. АкIэгъу Амири тренер-кIэлэегъаджэр къыщытхъугъ, футболист дэгъу хъун зылъэкIыщтхэр тикомандэ зэрэщешIэхэрэм тегъэгушIо.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакцием ызыдэщыIэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 3250
Индексхэр 52161 52162
Зак. 964

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр МэщлIэкъо Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр Хъурмэ Хъусен